

KOVOJANTI LIETUVA

1944 - 1953

KOVOJANTI LIETUVA

1 9 4 4 - 1 9 5 3

FIGHTING LITHUANIA

1 9 4 4 - 1 9 5 3

VILNIUS 1996 PETRO OFSETAS

UDK 947.45.082(084)-
Ko-559

KOVOJANTI LIETUVA (1944-1953)
Spaudai parengė **EUGENIJUS JAKIMAVIČIUS**
Konsultantas **GINTARAS VAIČIŪNAS**
Dailininkas **NERIJUS TREINYS**

FIGHTING LITHUANIA (1944-1953)
Prepared for publication **EUGENIJUS JAKIMAVIČIUS**
Consultant **GINTARAS VAIČIŪNAS**
Artist **NERIJUS TREINYS**

© Tremties ir rezistencijos muziejus

© Eugenijus Jakimavičius

Printed in Lithuania

ISBN 9986-824-00-1

Šio leidinio fundatorė Bronė Marija Mineikaitė-Jucėnienė gimė lietuvių šeimoje Latvijoje, Liepojoje. Vaikystė ir jaunystė prabėgo gražiojoje Žemaitijoje. Baigusi mokytojų seminariją, mokytojavo.

Artėjanti antroji bolševikų okupacija nubloškė ją kaip ir daugelį Lietuvos žmonių į Vokietiją, Memmingeno stovyklą. Vėliau, brolio kvietimu, išvyko į jungtines Amerikos Valstijas, į Hartford, Connecticut valstijoje. Čia su vyru dalyvavo lietuviškoje veikloje. Ponia Jucėnienė drauge su savo broliu Stanislovu Mineika, Koste Nenortiene ir kitais mokytojais įsteigė Hartfordo Lituanistinę Mokyklą ir daugelį metų jai vadovavo bei mokytojavo.

Dabar p. Jucėnienė gyvena Cape Cod, Massachusetts valstijoje, bei Juno Beach, Floridos valstijoje ir tebedalyvauja lietuviškoje veikloje. Vis dar tebedainuoja chore, nes yra apdovanota labai gražiu balsu. Ji su džiaugsmu ir viltimi stebi Lietuvos laisvės atgimimą.

Tęsdama norą skleisti žinias apie prasmingą, bet ne visur žinomą Lietuvos laisvės kovų istoriją, ponia Bronė Marija Mineikaitė-Jucėnienė finansavo šio albumo išleidimą.

Bronė Marija Mineikaitė-Jucėnas was born in Liepaja, Latvia, but from infancy was raised in Lithuania, the lovely Žemaitija. She was graduated from the Teacher's Seminary and taught until leaving Lithuania. After the war, as many of her brethren, she spent in a displaced persons camp in Memmingen, Germany. On her brother's invitation she and the whole family came to the United States and settled in Hartford, Connecticut.

From the very beginning of life in the United States, she and her husband were active in the Lithuanian Community. With the help of her brother, Stanislovas Mineika and Koste Nenortas, she instituted the Lithuanian Saturday School and taught there for many years. She raised four children in a Lithuanian atmosphere, actively participating in their scouting and other activities.

Now, she is retired and lives in Cape Cod, Massachusetts and Juno Beach Florida. She is still active in the Lithuanian Community, mostly in the choir, because she has a lovely alto. She is happy to see Lithuania regain Her freedom and is pleased to help in the publication of this book. This way, she continues as a teacher, helping the youth in Lithuania and the United States to learn the latest and yet unknown part of the grand history of Lithuania.

Bronė Marija Mineikaitė-Jucėnienė is the foundress of this album.

IVADAS

1994 metų gegužės 5 dieną, minint pokalio Lietuvos laisvės kovotojų kovų penkiasdešimtąsias metines, Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos štabe buvo atidaryta foto-paroda „Kovojanti Lietuva“. Ji buvo demonstruota Prancūzijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Matydami lankytojų domėjimąsi mes leidžiame šį albumą. Albume spausdinama Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos štabe parodoje esanti medžiaga, papildyta naujai gautomis nuotraukomis.

Albumas kviečia besidomintį Lietuvos laisvės kovomis žiūrovą pabūti drauge su Lietuvos didvyriais pokalio laisvės kovotojais, bent akimirkai pajauti jų ryžtą, jų sunkią, beviltišką padėtį, jų nepalaužiamą valią ir jų didžiulę auką mums. Jie šventai tikėjo Nepriklausoma Lietuva ir žuvo su šia tikėjimo vizija. Jų žūtis lėmė mums išsilaisvinimą iš okupacijos pančių, iš okupantų vykdyto genocido. Lietuvos laisvės kovotojų kraujo auka įpareigoja mus, išlikusius gyvuosius, šventai įvykdyti jų priesaiką - išsaugoti Laisvą Tėvynę, stiprinti jos galią ir nepriklausomybę.

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių istorijos sekcijos darbuotojams p.p. Daliai Kuodytei ir Nijolei Gaškai-Žemaitienei, konsultavusioms ir pateikusioms papildomas medžiagas.

INTRODUCTION

On the fiftieth anniversary, May 5, 1994, of the Lithuanian Freedom Fighters' resistance to the Soviet Occupation, a photo exhibit called the "Fighting Lithuania" was opened at the Lithuanian Volunteer Homeguard Service Headquarters. It was also exhibited in France and the United States. Upon viewing this exhibit, many of the guests expressed the desire to own some type of memento or photoalbum of this unusual exhibit. For this reason the material seen at the exhibit, plus some newly discovered photos are being published.

This album invites the person who is interested in Lithuania's fight for freedom to spend some time with the true heroes of Lithuania, the Freedom Fighters who did not give up the fight after the war was finished, to feel even for a moment their difficult, cruelly hopeless situation, their invincible spirit and their incalculable sacrifice for us. They believed absolutely in the Free Lithuania and with this vision, a vision of freedom, they gave up their lives. Their ultimate sacrifice paved the way for us to escape from the tethers of occupation, from the genocide committed by the intruders. The blood shed by the Freedom Fighters of Lithuania imposes upon us, those who are living today, to fulfill the promise of their oath - to preserve a Free Fatherland, to sustain its inpregnability and freedom.

We wish to express our appreciation to Dalia Kuodyte, Nijole Gaskaite-Zemaitis of the Lithuanian Political Prisoners and Exiles history department for consultations and procurement of additional material.

We thank the artist, Kestutis Balcikonis, for the permission to use some of his creations for the cover of this book.

Dėkojame dailininkui p. Kęstučiui Balčikoniiui, leidusiam panaudoti savo kūrinių albumo viršeliui.

Esame labai dėkingi poniai Liudai Avižonienei už fotoparodos „Kovojanti Lietuva“ demonstravimą Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Dėkojame visiems, padėjusiems rengti ir išleisti šį albumą.

Ypatingą padėką reiškiamo leidinio fundatorei p. Bronei Marijai Mineikaitei-Jucėnienei.

Pulkininkas leitenantas A. Pocius
D. pulkininkas leitenantas E. Jakimavičius

We are deeply grateful to Mrs. Liuda Avižonis who assisted in organizing the display of the photoexhibition "Fighting Lithuania" in the United States of America.

We thank everyone who helped prepare this book.

Most of all, we thank Brone Marija Mineikaite-Jucenas for providing the funds for this publication.

Lieutenant Colonel A. Pocius
R. Lieutenant Colonel E. Jakimavičius

LIETUVOS LAISVĖS KOVŲ SAJŪDIS (LLKS)

LLKS buvo įkurtas 1949 metais vasario mėnesį visos Lietuvos partizanų vadų suvažiavime. Taip buvo įgyvendintas partizanų siekis turėti visos Lietuvos politinę kovinę vyriausiąją organizaciją, atstovaujančią Nepriklausomos Lietuvos idėją okupuotame krašte.

Sunkiomis pogrindžio sąlygomis Lietuvos partizanų vadų suvažiavimas patvirtino LLKS teisinius norminius dokumentus, priėmė patobulintą pasipriešinimo taktikos nuostatą, tobulino ryšius su užsienyje veikiančiais centrais. Patvirtintas tokios sudėties Prezidiumas: Prezidiumo pirmininkas - Jonas Žemaitis-Vytautas ir Prezidiumo nariai: A. Ramanauskas-Vanagas, J. Šibaila-Merainis, P. Bartkus-Žadgaila, V. Montvydas-Žemaitis. Ryšiams su užsieniu paskirtas J. Lukša-Skirmantas.

Vėliau, 1950 m. kovo mėn., siekiant patvarumo, buvo įkurtas LLKS Tarybos branduolys, kurį sudarė Prezidiumo Pirmininkas ir visų trijų Lietuvos partizanų sričių atstovai: A. Ramanauskas-Vanagas, J. Šibaila-Merainis ir J. Kimštas-Žygūnas. Taip buvo sudaryta patvari vadovybė, kurios sprendimai turėjo lemiamą reikšmę.

LLKS Prezidiumo Pirmininkas generolas Jonas Žemaitis-Vytautas, išduotas 1953 m. gegužės 30 dieną, čekistų apnuodijamas, areštuojamas ir nuteisiamas. Sušaudytas 1954 m. lapkričio 26 d. Maskvos Butyrkų kalėjime.

LITHUANIAN FREEDOM FIGHTERS MOVEMENT (LLKS)

The LLKS was formed in February of 1949 during a secret meeting of all the leaders of the Freedom Fighters throughout Lithuania. The Freedom Fighters, by uniting into the LLKS, created a unified council which would coordinate the political and military activities of the underground movement. By using this method they were able to foster the idea of a free and independent Lithuania while Lithuania was still occupied.

The leaders of the Freedom Fighters formulated and approved rules and regulations for the LLKS. They accepted an advanced doctrine for tactics of resistance and worked to improve ties with supporters in the West. Even under these harsh and difficult underground conditions, they approved a Supreme Council or Presidium, with the following composition: Chairman of the Council, Jonas Žemaitis-Vytautas, and Members of the Council: A. Ramanauskas-Vanagas, J. Šibaila-Merainis, P. Bartkus-Zadgaila, V. Montvydas-Žemaitis, and Liaison Officer for the West J. Lukša-Skirmantas.

Later, in March of 1950, in an attempt to stabilize and improve the Resistance, an LLKS Council Nucleus was formed. It was composed of the Chairman of the Council and all three of the Lithuanian Freedom Fighter Regions' representatives: A. Ramanauskas-Vanagas, J. Šibaila-Merainis and J. Kimštas-Žygūnas. Thus, a stable leadership was created whose decisions had a decisive effect.

LLKS Chairman of the Council, General Jonas Žemaitis-Vytautas, was betrayed 30 May, 1953, drugged, arrested, sentenced and executed on 26 November, 1954 in Moscow's Butyrku Prison.

PRIESAIKA

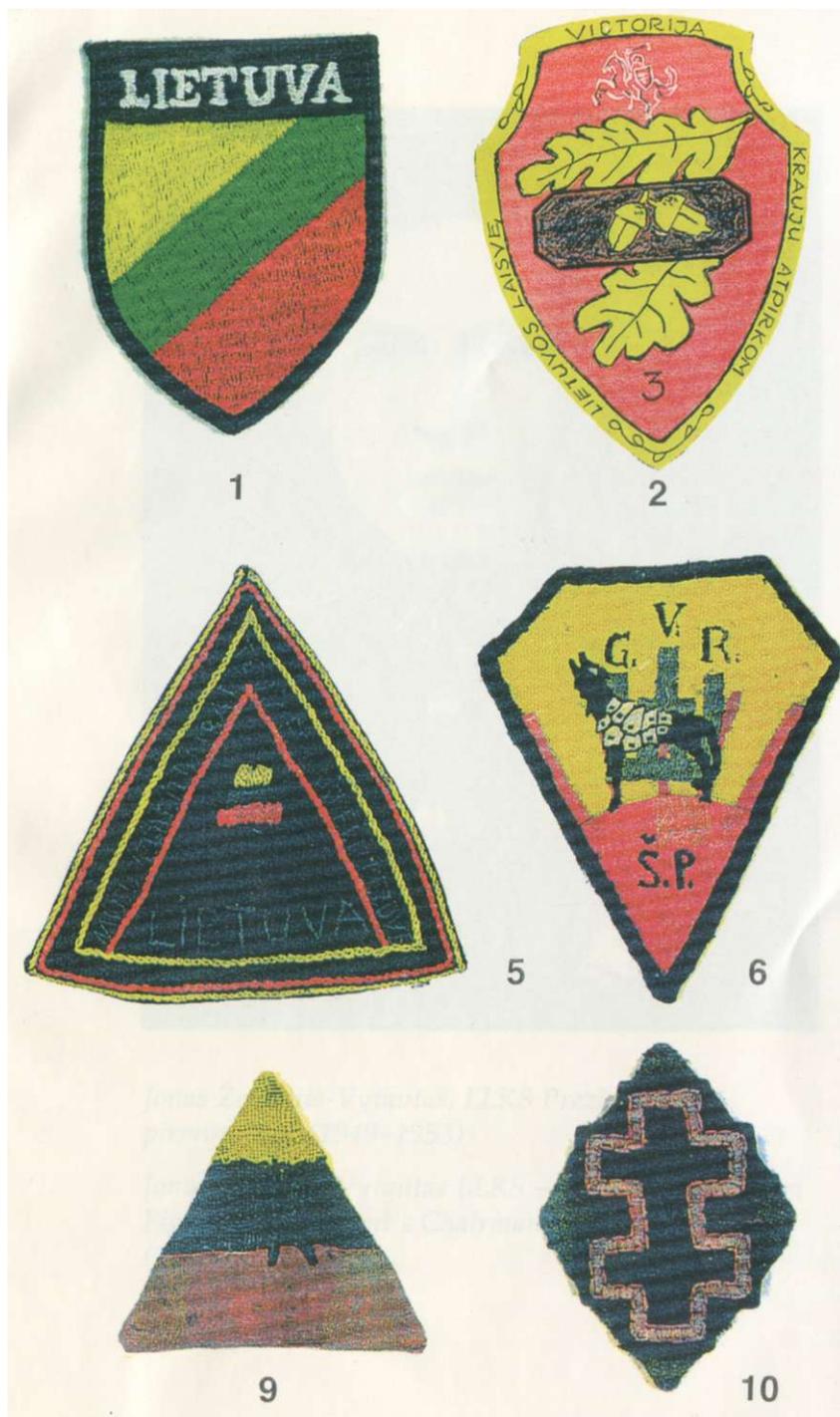
Aš _____ prisiekiu
*Visagalinčio Dievo akivaizdoje vardan kritusių
brolių už Lietuvos Laisvę ir Nepriklausomybę
uoliai dirbti Nepriklausomos Lietuvos atstaty-
mo darbą, nesigailėdamas nei jėgų, nei gyvybės,
griežtai pildyti vadovybės įsakymus, didžiausioje
paslapyje laikyti veikimą, nesidėti su priešu ir
viską pranešinėti savo viršininkams. Man yra
žinoma, kad už šios priesaikos sulaužymą būsiu
baustas mirties bausme.*

*Tai, ką pasižadu, tegu Dievas užlaikyti man
padeda.*

THE OATH

I, _____ swear
*before the Almighty God, in the name of our fall-
en brothers who died for Lithuania's Freedom
and Independence, to do my best to restore Li-
thuanian's Independence. I shall follow the or-
ders of my superiors, not sparing my strength
nor my life; to keep secrets in strict confidence,
not to cooperate with my enemys and to report
everything to my superiors. I understand, that
breach of this promise will be punished by death.*

I shall keep this promise, so help me God.

PARTIZANŲ APYGARDŲ ŽENKLAI
FREEDOM FIGHTER'S DISTRICT SIGNS

1. TAURO	6. TAURO AP. GELEŽINIO VILKO R.
2. ALGIMANTO	7. ŽEMAIČIŲ
3. KEŠTUČIO	8. VYTAUTO
4. VYČIO	9. DAINAVOS
5. DIDŽIOSIOS KOVOS	10. PRISIKĖLIMO

*Jonas Žemaitis-Vytautas, LLKS Prezidiumo
pirmininkas, (1949-1953)*

*Jonas Žemaitis-Vytautas LLKS - Lithuanian Freedom
Fighters' Movement's Chairman of the Presidium
(1949-1953)*

*Adolfas Ramanauskas-Vanagas,
Vyriausias ginkluotųjų pajėgų vadas, (1951-1955)*

*Adolfas Ramanauskas-Vanagas Chief of the Armed
Forces (1951-1955)*

Juozas Lukša-Skirmantas, LLKS igaliotinis ryšiams su Vakarais

Juozas Lukša-Skirmantas, LLKS Commissioner of Connections with the WEST

Jonas Šibaila-Merainis, LLKS visuomeninės dalies viršininkas, (1949-1953)

Jonas Šibaila-Merainis Chief of LLKS Central Staff for Civil Affairs (1949-1953)

*Sergijus Staniškis-Litas, Pietų Lietuvos srities vadas,
(1949-1953)*

*Sergijus Staniškis-Litas Pietų Lietuvos Region Com-
mander (1949-1953)*

*J. Kimštas-Žalgiris,
Šiaurės Rytų srities vadas*

*J. Kimštas-Žalgiris,
Šiaurės Rytų Region Commander*

P. Bartkus-Žadgaila, LLKS Prezidiumo narys
P. Bartkus-Žadgaila, Member of the LLKS Presidium

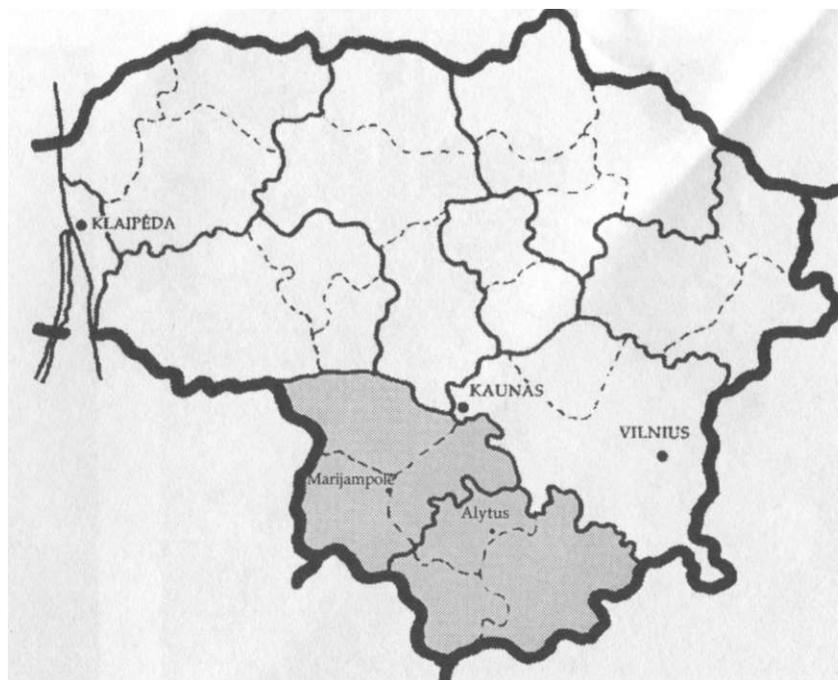

A. Ramanauskas-Vanagas su A. Pertninu-Jūrininku
A. Ramanauskas-Vanagas with A. Perminas-Jūrininkas

Vakarų srities apsaugos kuopa, lydinti vadus J. Jankauską-Demoną, A. Grybiną-Faustą, A. Ramanauską-Vanagą ir U. Dailidę-Taurą į LLKS vadų sąskrydį 1949 m. žiemą

West Region Security Company, accompanying Commander J. Jankauskas-Demonas, A. Grybinas-Faustas, A. Ramanauskas-Vanagas and U. Dailidė-Tauras to the LLKS Commanders Meeting. Winter of 1949

PIETŲ LIETUVOS SRITIS

PIETŲ LIETUVA REGION

Pietų Lietuvos sritis įkurta 1946 metų pradžioje, sujungus Tauro ir Dainavos apygardas.

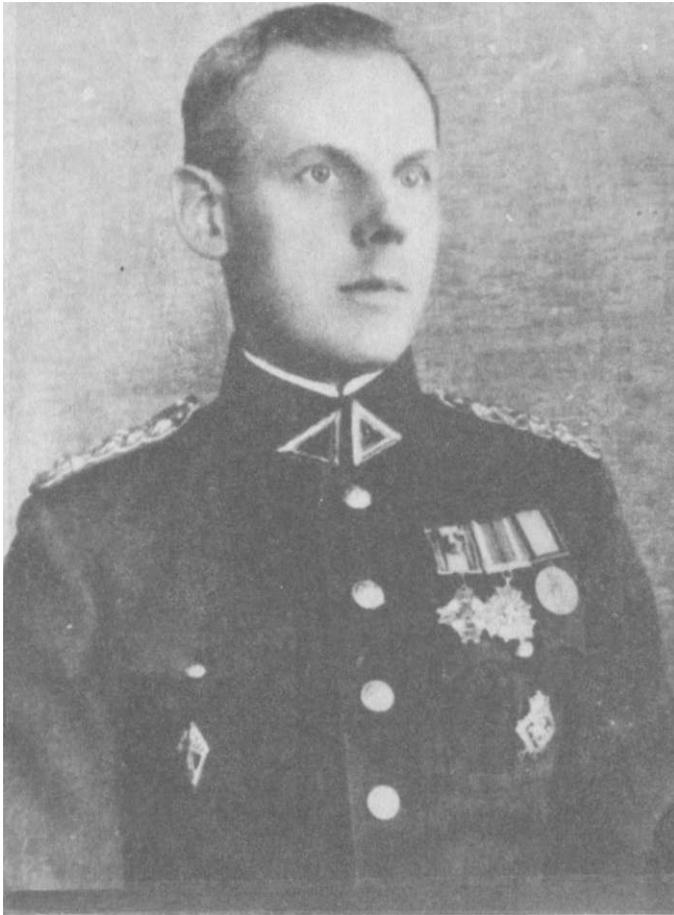
Srities vadas buvo pulkininkas leitenantas Juozas Vitkus-Kazimieraitis, o štabo viršininkas majoras Sergijus Staniškis-Litas. Kazimieraičiui 1946 07 12 d. žuvus, vadu tapo S. Staniškis-Litas.

Kiti apygardos vadai: D. Jėčys-Ažuolis, A. Baltūsis-Žvejys, J. Aleščikas-Rymantas, A. Ramanauskas-Vanagas, ir paskutinysis vadas (1950 01 - 1953 02) - S. Staniškis-Litas.

Pietų Lietuvos Region was instituted at the beginning of 1946 by joining the districts of Tauras and Dainava.

The Commander of the Region was Lieutenant colonel Juozas Vitkus-Kazimieraitis. Chief of Staff was Major Sergijus Staniškis-Litas. Upon the death of Kazimieraitis on July 12, 1946, S. Staniškis-Litas took his place.

Other Commanders of the District were: Jėčys-Ažuolis, A. Baltūsis-Žvejys, J. Aleščikas-Rymantas, A. Ramanauskas-Vanagas and the last Commander (January 1950 to February 1953) was again, S. Staniškis-Litas.

Juozas Vitkus-Kazimieraitis, Pietų Lietuvos srities vadas, (1945-1946)

Juozas Vitkus-Kazimieraitis First Pietų Lietuva Region Commander (1945-1946)

Pietų Lietuvos srities vadovybė. Iš kairės: Viktoras Vitkauskas-Saidokas, Sergijus Staniškis-Litas, Juozas Gegužis-Diemedis

Pietų Lietuva Region leaders. From L: Viktoras Vitkauskas-Saidokas, Sergijus Staniškis-Litas, Juozas Gegužis-Diemedis

D. Jėčys-Ažuolas, (dešinėje) Dainavos apygardos vadas, žuvo 1947 m.

D. Jėčys-Ažuolas, (right) Dainava District Commander, kild 1947

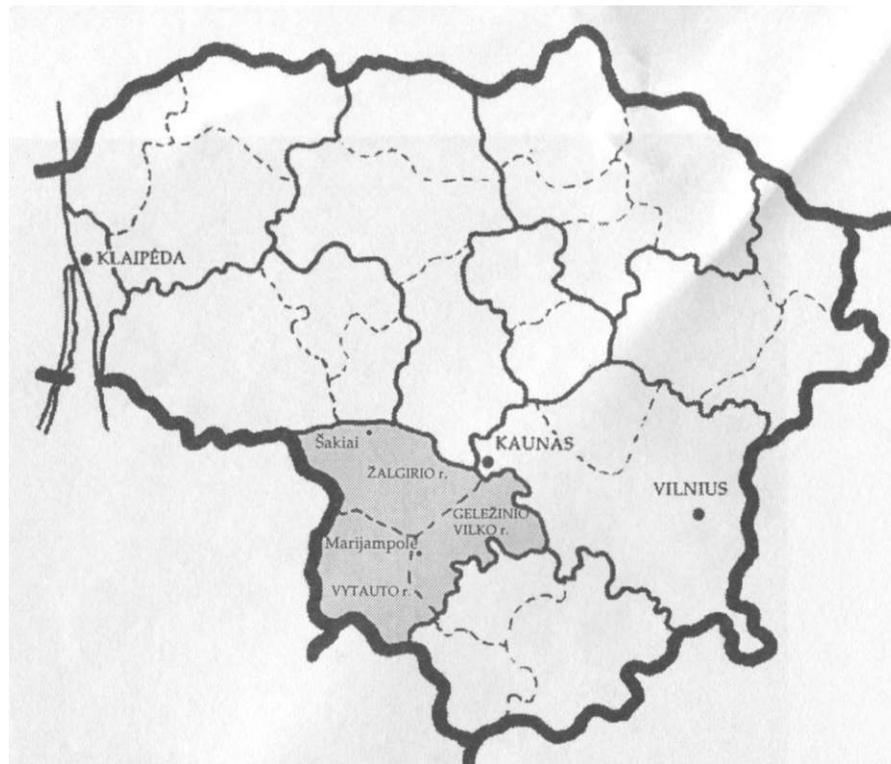

*BDPS organizatorius, Tauro apygardos vadas
A. Baltūsis-Žvejys*

*Organizer BDPS, Tauras District Commander
A. Baltūsis-Žvejys*

TAURO APYGARDA TAURAS DISTRICT

Tauro apygarda įkurta 1945 m. rugpjūčio 15 d. Ji apėmė Marijampolės, Sakių, Vilkaviškio, Lazdijų apskritis ir Alytaus apskrities Nemuno kairiojo kranto dalį.

Pirmas apygardos vadas buvo L. Taunys-Kovas. Kiti vadai: J. Drunga-Šernas, Mykolas, Jonas, A. Baltūsis-Žvejys, A. Grybinas-Faustas, V. Vitkauskas-Karijotas ir J. Jankauskas-Demonas.

Tauro apygardoje visą laiką veikė Vytauto, Geležinio Vilko, Žalgirio rinktinės ir atskiru laikotarpiu dar keturios: Šarūno, V. Kudirkos, Kęstučio bei Birutės rinktinės.

Kazlų Rūdos miškuose veikė partizanų mokymo kursai - partizanų karo mokykla.

Paskutinis Geležinio Vilko rinktinės partizanas Balčius-Plutonas, 1957 m. apsuptas, nusišovė bunkeryje Norkūnų kaime.

The Taurus District was formed 15 August 1945. The District took in the Marijampolė, Šakiai, Vilkaviškis, Lazdijai and the left bank of Alytus administrative districts.

The first District Commander was L. Taunys-Kovas. Other Commanders were: J. Drunga-Sernas, Mykolas, Jonas; A. Baltūsis-Žvejys; A. Grybinas-Faustas, V. Vitkauskas-Karijotas, J. Jankauskas-Demonas.

The Vytautas, Geležinis Vilkas and Žalgiris provincial forces were always part of Taurus District. Four other provincial forces Šarūnas, V. Kudirka, Kęstutis and Birutė were part of the District at different times.

A Freedom Fighter's Military School was set up in the Kazlų Rūda Forest.

The last Geležinis Vilkas Provincial Force freedom fighter, Balčius-Plutonas, surrounded in a bunker near the village of Norkūnai in 1957, committed suicide rather than allow himself to be captured.

Apygardos steigiamasis susirinkimas Skardupių klebonijoje 1945 07 19. Štabo vadų priesaika. Klebonas - Antanas Ylius-Vilkas

A Meeting at which the District was formed, held at the Skardupių parsonage, 19 July 1945. Headquarters officers taking the Freedom Fighters' Oath. Monsignor - Antanas Ylius-Vilkas

*Antras iš kairės - Aleksandras Grybinas-Faustas,
apygardos vadas (1948-1949)*

*From L: 2nd Aleksandras Grybinas-Faustas.
District Commander (1948-1949)*

Pirmasis apygardos vadas Leonas Taunys

The first Districts Commander Leonas Taunys

Apygardos štabo pareigūnai 1947 m. Antras iš kairės - Antanas Baltūsis-Žvejys, apygardos vadas (1947-1948)

District Staff officers in 1947. L to R: 2nd - Antanas Baltūsis-Žvejys District Commander (1947-1948)

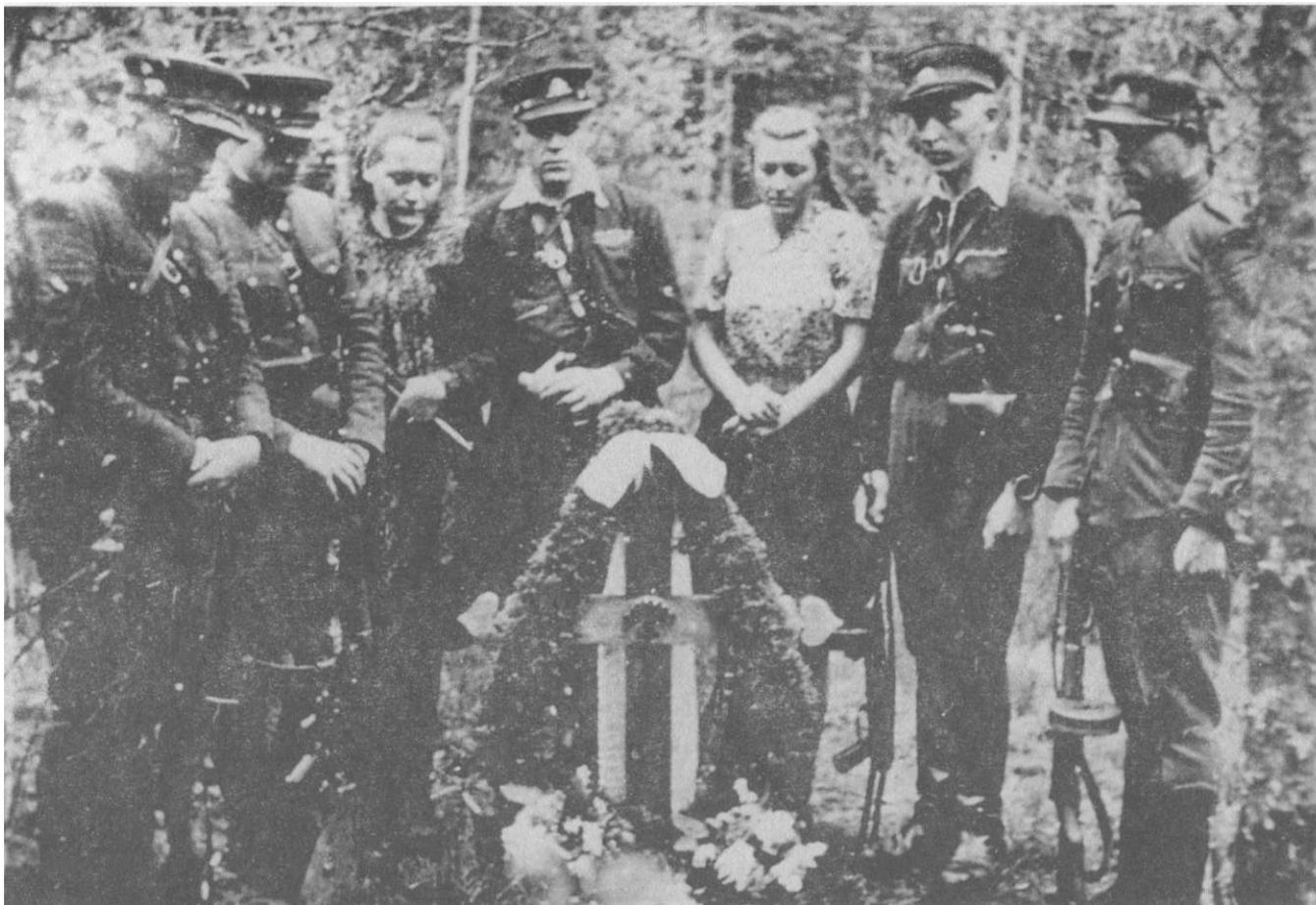

Apygardos mokomosios kuopos egzaminai 1947 08 18. Trečias iš kairės - Antanas Baltūsis-Žvejys
District Instructional Company's exams, 18 August 1947. 3rd from L Antanas Baltūsis-Žvejys

Žalgirio rinktinės partizanai (1946 m. liepa)

Žalgirio PF freedom fighters, July 1946

Žalgirio rinktinės partizanai prie žuvusio kovų draugo kapo 1948 m. Ketvirtas iš kairės - Klemensas Stačiokas-Klemensas, šeštas iš kairės - Viktoras Vitkauskas Saidokas, Karijotas

Freedom Fighters of the Žalgiris PF gathered here at the grave of one of theirs in 1948. From L: 4th - Klemensas Stačiokas-Klemensas, 6th - Viktoras Vitkauskas Saidokas, Karijotas

Vytauto rinktinės sanitarė Aušrelė Senkutė-Aušra prie partizano „Jūrininko“ bunkeryje 1949-1950 m.

Vytautas PF nurse Aušrelė Senkutė-Aušra next to „Jūrininkas“ in a bunker, 1949-1950.

Vytauto rinktinės partizanas Jonas Stačiokas-Kovas tvarko savo uniformą.

Jonas Stačiokas-Kovas adjust his uniform.

Darius ir Girėno tėvūnijos partizanai apie 1950 m. Pirmas iš kairės - Juozas Olišauskas-Klaidas, antras - Antanas Pužas-Gintaras, tėvūnijos vadas.

Darius and Girėnas Tactical Zone's Freedom Fighters, circa 1950. To R: 1th Juozas Olišauskas-Klaidas, 2nd Antanas Pužas-Gintaras, Tactical Zone Commander.

Geležinio Vilko rinktinės partizanai broliai Algis Gumauskas-Balandis, Petras Gumauskas-Pipiras ir Petras Burinskas-Tetervinas.

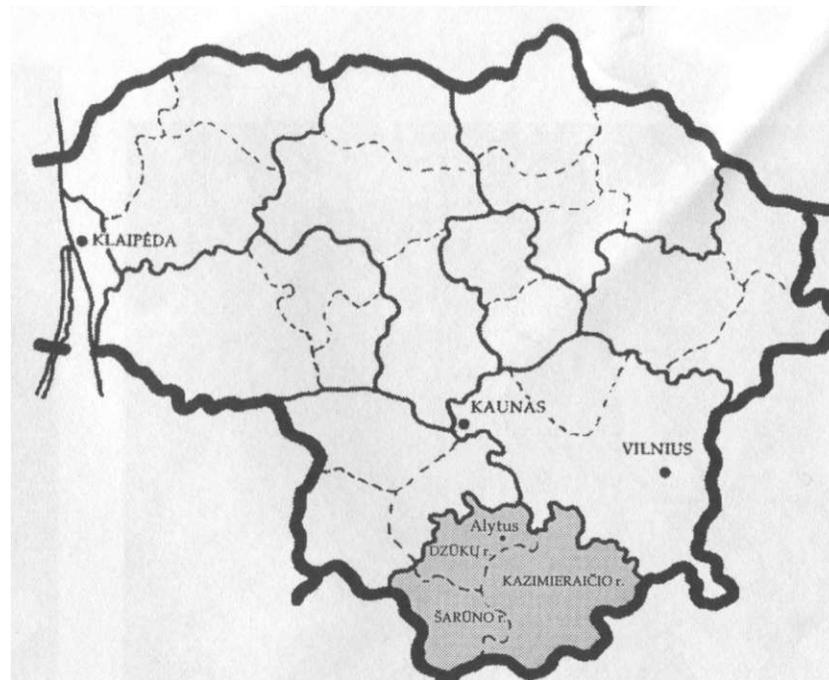
Geležinis Vilkas PF Freedom Fighters brothers Algis Gumauskas-Balandis, Petras Gumauskas-Pipiras ir Petras Burinskas-Tetervinas

Geležinio Vilko rinktinės Ažuolo tėvūnijos 1952 01 31. Varnabudės miške nukauti partizanai. Iš kairės: P. Gumauskas-Pipiras (gyvas), B. Popiera-Meška, K. Kurtinys-Ažuolas, K. Popiera-Gegužis ir L. Vokietaitis-Žvejys.

Geležinis Vilkas, Ažuolas family 1952, January 31. Murdered Freedom Fighters in Varnabūdės forest. From the L: Petras Gumauskas-Pipiras (alive), others, all murdered: Bronius Popiera-Meška, Kazimieras Kurtinys-Ažuolas, Kazys Popiera-Gegužis, Leonas Vokietaitis-Žvejys.

DAINAVOS APYGARDA DAINAVA DISTRICT

Dainavos apygarda, sujungus veikiančius partizanų vienetus, įkurta 1946 m. gegužės mėnesį. Apygarda apėmė Alytaus, Lazdijų ir Trakų apskritis.

Apygardą sudarė Dzūkų, Šarūno ir Kazimieraičio rinktinės.

Apygardos įkūrėjas - Juozas Vitkus-Kazimieraitis.

Pirmuoju vadu buvo išrinktas Dominykas Jočys-Ažuolis. Jis žuvo apygardos štabo bunkeryje 1947 08 11.

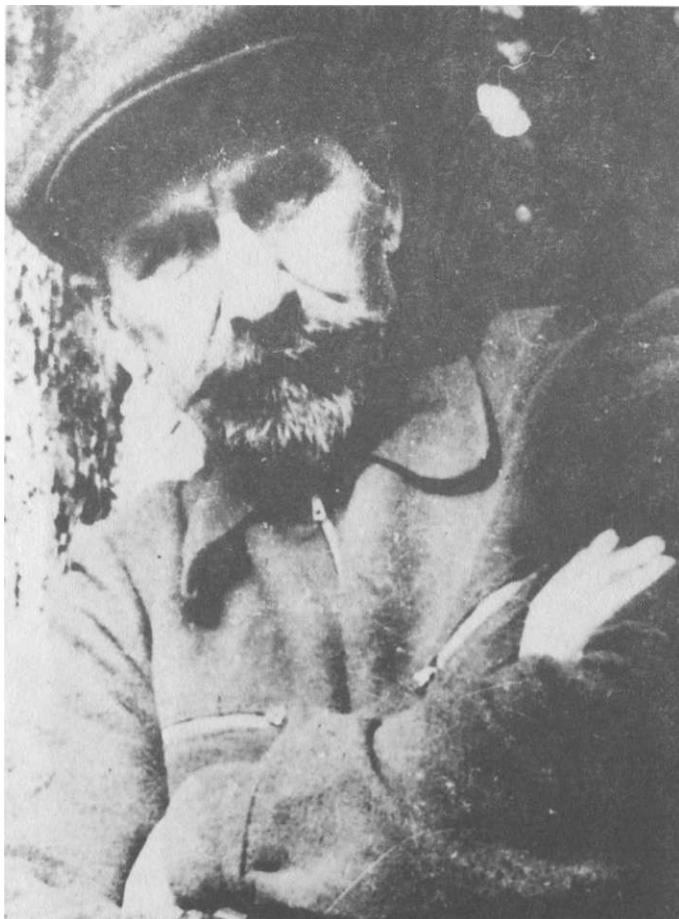
Kiti apygardos vadai: Lionginas Baliukevičius-Dzūkas, Juozas Gegužis-Diemedis, V. Daunoras-Ungurys.

Dainavos apygardoje buvo Pietų Lietuvos srities vadovybės štabas. Apygardos Prienų šile 1953 m. žuvo Pietų Lietuvos srities vadas S. Staniškis-Litas.

The Dainava District was established in 1946 by unifying the already active groups of Freedom Fighters. It included the areas of Alytus, Lazdijai and Trakai which consisted of the Dzūkai, Šarūnai and Kazimieraitis Provincial Forces.

Its founder was Juozas Vitkus-Kazimieraitis. The first elected Commander was Dominykas Jočys-Ažuolis. He was killed in the district staff bunker on August 11 of 1947. The other Commanders of the Dainava District were: Lionginas Baliukevičius-Dzūkas, Juozas Gegužis-Diemedis and V. Daunoras-Ungurys.

The staff of the Southern Lithuania's Region was in the Dainava District. In 1953, the leader of the Southern Lithuania's Region, S. Staniškis-Litas, was killed in the pine forest of Prienai.

*Apygardos vadas Dominykas Jėčys-Ažuolis sąskrydyje
Punios šile 1947 04 23*

*District Commander Dominykas Jėčys-Ažuolis at
meeting in the Punios Woods, 1947 04 23*

*Apygardos vado adjutantas, vėliau - apygardos vadas
Lioginas Baliukevičius-Dzūkas, 1948 m. vasara*

*Lioginas Baliukevičius-Dzūkas, District Commander's
Adjutant (later District Commander), Summer, 1948*

*Šarūno rinktinės vadas Juozas Gegužis-Diemedis,
vėliau apygardos vadas su palyda (antras iš kairės)*

*Šarūnas PF Commander Juozas Gegužis-Diemedis
later District Commander (Indfrom L) with escort*

*Apygardos vadas Juozas Gegužis-Diemedis,
1950-1951*

*District Commander Juozas Gegužis-Diemedis,
1950-1951*

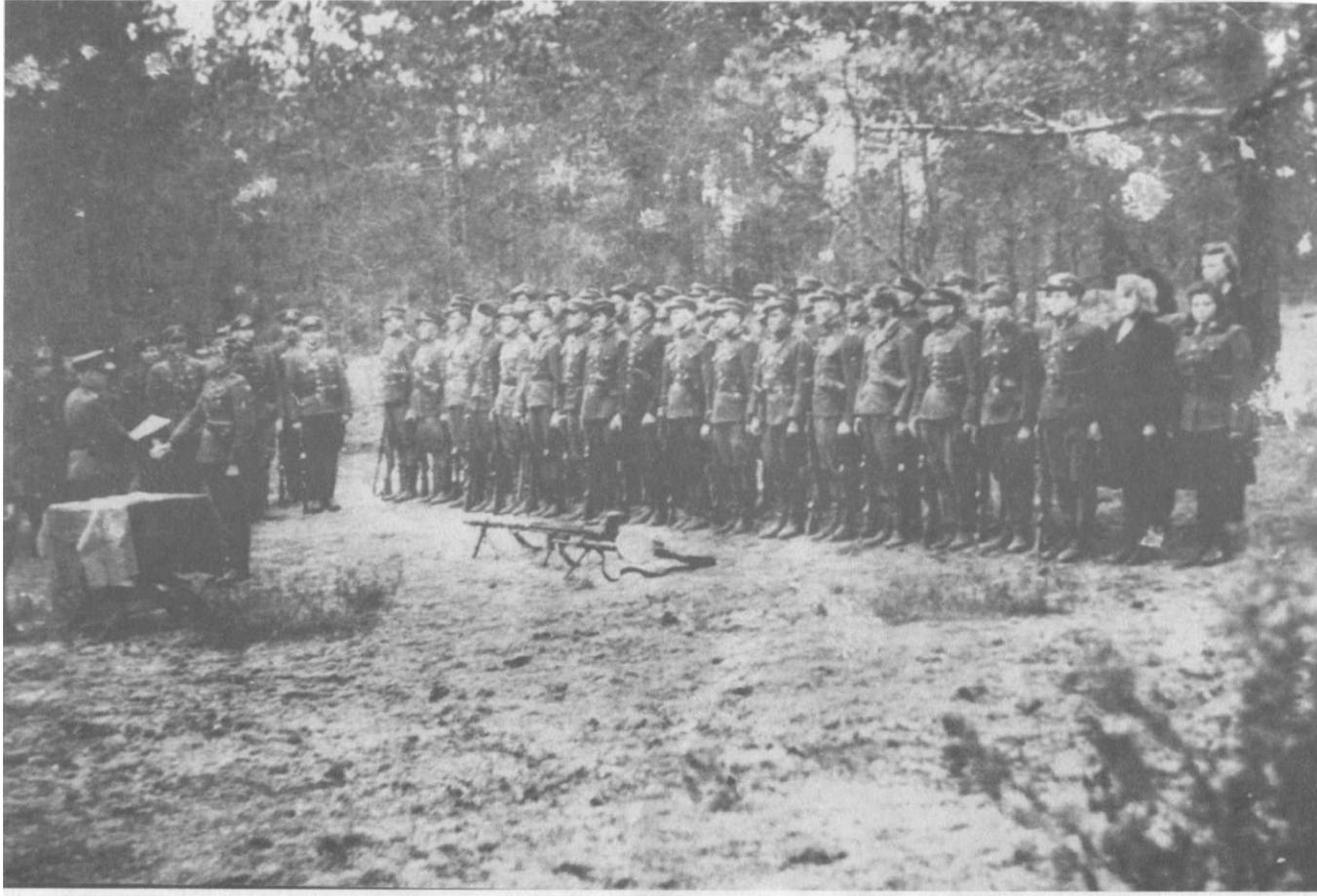
Kazimieraičio rinktinės partizanai 1948 04 24. Pirmas iš kairės: Jonas Budėnas-Klebonas, jo sesuo Sofija Budėnaitė-Ramunė, Jonas Jakubavičius-Rugys, Teofilis Valickas-Balys

Kazimieraitis PF freedom fighters, 24 April 1948. L to R: Jonas Budėnas-Klebonas, his sister Sofija Budėnaitė-Ramunė, Jonas Jakubavičius-Rugys, Teofilis Valickas-Balys

Šarūno rinktinės Juozapavičiaus grupės partizanų priesaika (apie 1949)

Juozapavičius Group, Šarūnas PF freedom fighters giving the Freedom Fighters' Oath (circa 1949)

Kazimieraičio rinktinės partizanų sąskrydis ir pasižymėjusių partizanų apdovanojimas (1948 04 24)

Kazimieraitis PF meeting and awards ceremony (24 April 1948)

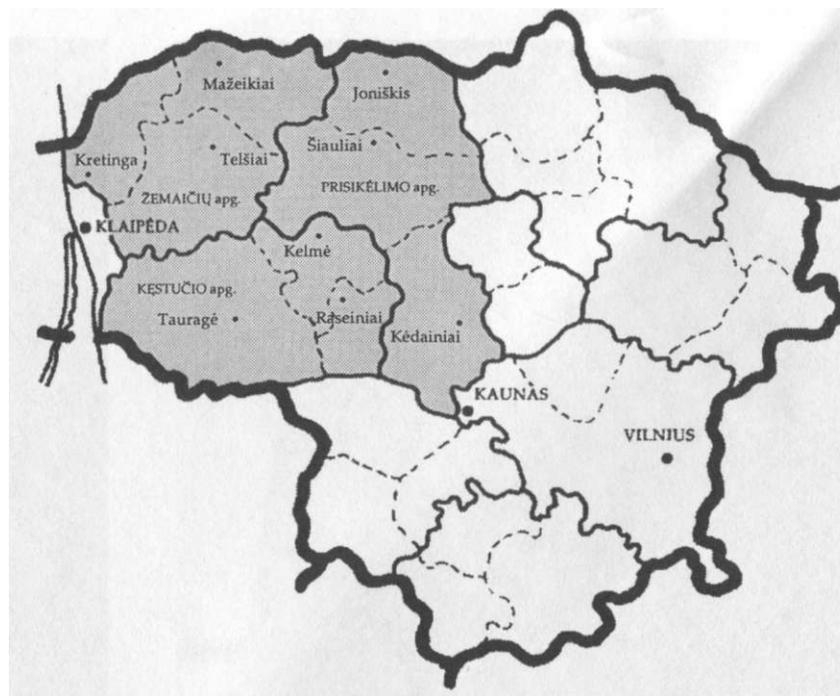
Pirmas iš kairės - apygardos įgaliotinis ryšiams su vakarais Jurgis Kriščiūnas-Rimvydas (1948 m.)

1st from L - District Liaison with the West, Commissioner Jurgis Kriščiūnas-Rimvydas (1948)

A. Ramanauskas-Vanagas (ketvirtas iš kairės) ir L. Baliukevičius-Dzūkas (penktas iš kairės) su partizanų vadais

A. Ramanauskas-Vanagas (stend 4) ir L. Baliukevičius-Dzūkas (stend 5) with the Freedom Fighter Commanders

VAKARŲ LIETUVOS SRITIS

VAKARŲ LIETUVOS REGION

Vakarų Lietuvos sritis įkurta 1948 m. gegužės 5 dieną. Sritis jungė Žemaičių, Kęstučio ir Prisikėlimo apygardas.

Pirmasis apygardos vadas J. Žemaitis-Lukas. Kiti srities vadai buvo A. Milaševičius-Ruonis, V. Ivanauskas*Vytenis, A. Bakšys-Germantas.

Jis žuvo 1953 m. sausio 17 d.

Vakarų Lietuvos Region was formed 5 May 1948. The Region included the Žemaičiai, Kęstutis and Prisikėlimas Districts.

The first Commander was J. Žemaitis-Lukas. The others were A. Milaševičius-Ruonis, V. Ivanauskas-Vytenis, A. Bakšys-Germantas.

He was killed 17 January 1953.

Srities vadas A. Milaševičius-Ruonis
Region Commander A. Milaševičius-Ruonis

Srities vadas V. Ivanauskas-Vytenis, Gintautas
Region Commander V. Ivanauskas-Vytenis, Gintautas

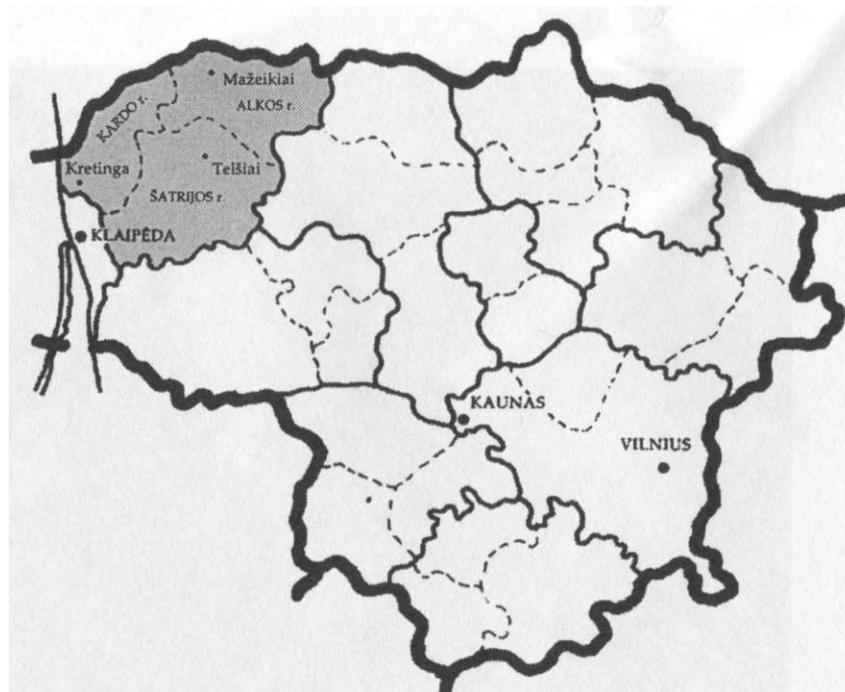
Srities vadas ir LLKS Prezidiumo pirmininko pavaduotojas 1951-1952 m. Antanas Bakšys-Klajūnas, Germantas (antras iš kairės). Pirmas iš kairės - Vl. Mišeikis-Tarzatias, ketvirtas - ryšininkas Rupšaitis, penktas - A. Kisielius-Genius, šeštas - Vytautas Slapšinskas-Vytautas

Region Commander and LLKS Assistant to the President 1951-1952, Antanas Bakšys-Klajūnas, Germantas (2nd from the L). 1st from the L - Vl. Mišeikis-Tarzanas, 4th Messenger-Currier Rupšaitis, 5th A. Kisielius-Genius, 6th Vytautas Slapšinskas-Vytautas

*Srities vadovybė 1949 m. žiemą. Pirmas - J. Orlingis, antras - V. Gužas-Tonis, trečias - srities vadas (1948-1951 m.)
Milaševičius-Ruonis, ketvirtas - V. Ivanauskas-Vytenis, Gintautas*

*Region Staff, winter of 1949. 1st J. Orlingis, 2nd V. Gužas-Tonis, 3rd Commander 1948-1951 A. Milaševičius-
Ruonis, 4th V. Ivanauskas-Vytenis, Gintautas*

ŽEMAIČIŲ APYGARDA ŽEMAIČIAI DISTRICT

Žemaičių apygarda įkurta 1946 m. gegužės mėnesį. Apygarda apėmė Kretingos, Mažeikių ir Telšių apskritis.

Žemaičių apygardą sudarė Šatrijos, Alkos ir Kardo rinktinės.

Apygardos vadai: A. Kubilius-Balys, J. Semaška-Liepa, F. Ašoklis-Vilkas, K. Antanavičius-Tauras, K. Juozaitis-Meteoras, J. Ivanauskas-Vygandas ir V. Montvydas-Žemaitis.

The Žemaičiai District was established in May of 1946. This district encompassed the areas of Kretinga, Mažeikiai and Telšiai.

The Žemaičiai District consisted of the Šatrija, Alka and Kardas Provincia (Provincial) Forces.

District Commanders were: A. Kubilius-Balys, J. Semaška-Liepa, F. Ašoklis-Vilkas, K. Antanavičius-Tauras, K. Juozaitis-Meteoras, J. Ivanauskas-Vygandas and V. Montvydas-Žemaitis.

Apygardos vadas (1948-1953) Vladas Montvydas-Žemaitis

District Commander (1948-1953) Vladas Montvydas-Žemaitis

Kardų rinktinės Salantų kuopos partizanai žygio metu (apie 1950)

Freedom fighters from the Kardų PF-marching (about 1950)

Kardų rinktinės Platelių ir Salantų kuopų partizanų susitikimas 1950 m. Pirmoje eilėje iš kairės: pirmas - Paulauskas-Margis, ketvirtas - Baužas (žuvo 1950 05 29). Antroje eilėje iš kairės: antras - Zaleckas, penktas - Drąsutis.

A meeting of the Kardas PF companies from Plateliai and Salantai in 1950. Sitting 1st from L - Paulauskas-Margis, 4th - Baužas (killed 1950 05 29). In the second row, to R: 2nd is Zaleckas, 5th is Drąsutis

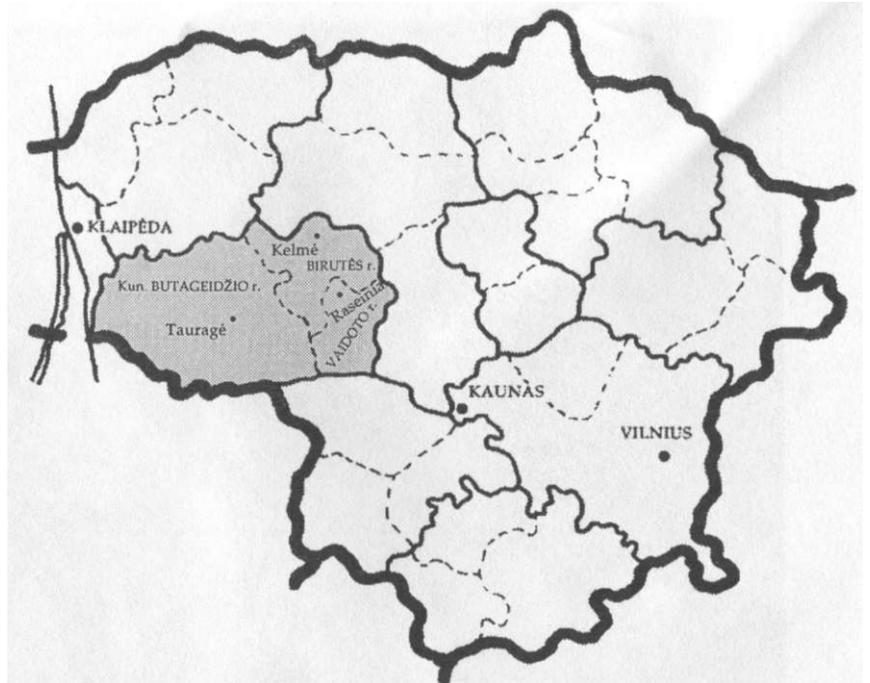

*Apygardos vado apsaugos kuopa: pirmas žengia apygardos vadas Vladas Montvydas-Žemaitis
District Security Company. Ist is the District Commander Vladas Montvydas-Žemaitis*

Alkos rinktinės partizanai Vėčių miške (1948 m.)

Alka PF Freedom Fighters in Vėčių Forest (1948)

KĘSTUČIO APYGARDA KĘSTUTIS DISTRICT

Kėstučio apygarda įkurta 1947 m. gegužės mėnesį, reorganizavus jungtinę Kėstučio apygardą. Apygarda apėmė Tauragės, Raseinių ir Šilutės apskritis.

Kėstučio apygardą sudarė Birutės, Butageidžio ir Vaidoto rinktinės.

Pirmasis apygardos vadas - J. Kasperavičius-Visvydas. Kiti vadai: J. Žemaitis-Lukas, H. Danilevičius-Vidmantas, A. Miliulis-Neptūnas, A. Bakšys-Klajūnas, K. Labanauskas-Justas. Paskutinis apygardos vadas buvo P. Morkūnas-Rimantas. Jis žuvo 1953 m. birželio 19 dieną.

The Kėstutis District was formed in May, 1947 after a reorganization of the joint Kėstutis District. The District included the Tauragė, Raseiniai and Šilutė administrative (civilian) districts.

The Kėstutis District was comprised of Birutė, Butageidis and Vaidotas freedom fighter provincial forces.

The first District Commander was J. Kasperavičius-Visvydas. Other Commanders were: J. Žemaitis-Lukas, H. Danilevičius-Vidmantas, A. Miliulis-Neptūnas, A. Bakšys-Klajūnas, K. Labanauskas-Justas.

The last District Commander was P. Morkūnas-Rimantas. He was killed 19 June 1953.

Vakarų srities ir jungtinės Kėstučio apygardos vadai su štabo pareigūnais 1949 m. vasario mėn. Iš kairės: srities štabo viršininkas V. Gužas-Tonis, Kėstučio apygardos štabo viršininkas R. Gedvilas-Sidabras, apygardos vadas (1947-1952) V. Ivanauskas-Vytenis, Vakarų srities vadas A. Milaševičius-Ruonis, Kėstučio apygardos vadas A. Miliulis-Neptūnas, A. Liesys-Naktis

Vakarai Region and combined Kėstutis District Commanders with staffmembers in 1949, February. L to R: 1st Region chief of staff V. Gužas-Tonis, 2nd Kėstutis District chief of staff R. Gedvilas-Sidabras, 3rd District Commander 1947-1952 V. Ivanauskas-Vytenis, 4th Vakarai region Commander 1948-1951, A. Milaševičius-Ruonis, 5th Kėstutis District Commander A. Miliulis-Neptūnas, 6th A. Liesys-Naktis

Apygardos vadas A. Miliulis-Neptūnas
District Commander A. Miliulis-Neptūnas

Apygardos vadas H. Danilevičius-Vidmantas
District Commander H. Danilevičius-Vidmantas

Partizanų šeima. Klūpo: Juozas Kentra-Tauras, Leonas Kentra-Sakalas, stovi: Elena Kentraitė-Snaigė, Ona Kentrienė partizanų motina, Jonas Kentra-Rūtenis (1949 m.)

Freedom Fighter's family. Juozas Kentra-Tauras, Leonas Kentra-Sakalas. Stand: Elena Kentraitė-Snaigė, Ona Kentrienė mother, Jonas Kentra-Rūtenis (1949)

Kęstučio apygardos partizanai, 1949-1950 m.

Kęstutis District Freedom Fighters, 1949-1950

Apygardos štabo narys Albertas Norkus-Satkus ir ryšininkė (apie 1949 m.)

District Staff Member Albertas Norkus-Satkus and Liaison Officer (circa 1949)

Apygardos partizanai broliai Jonas ir Juozas Milkintai (apie 1949 m.)

District Freedom Fighters brothers Jonas and Juozas Milkintas (circa 1949)

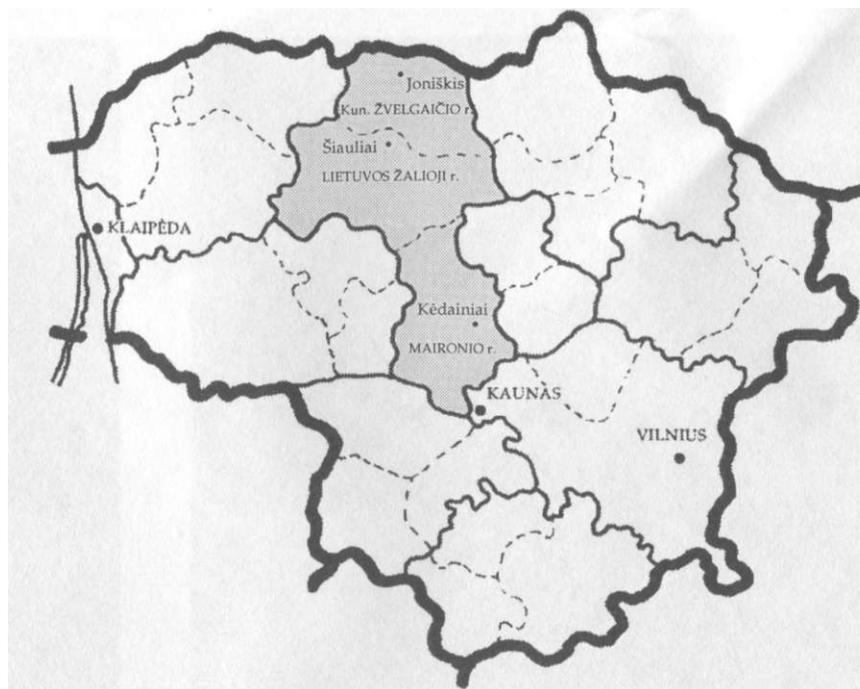
Apygardos štabo vadovybė apie 1950 m. Pirmas iš dešinės - Antanas Liesys-Idegas, antras - Albertas Norkus-Satkus, ketvirtas - „Siaubas“

District Staff Leadership circa 1950. From R: 1st - Antanas Liesys-Idegas, 2nd - Albertas Norkus-Satkus, 4th „Siaubas“

Butageidžio kuopos partizanai. Pietūs miške

Butageidis Company Freedom Fighters. Dinner in the Forest

PRISIKĖLIMO APYGARDA PRISIKĖLIMAS DISTRICT

Prisiškėlimo apygarda buvo įkurta 1948 m. balandžio mėnesį, atskiriant nuo Kęstučio apygardos keturias rinktines.

Apygarda apėmė Joniškio, Šiaulių, Kėdainių apskritys ir dalį Kauno apskrities. Ji jungė kun. Žvelgaičio, L. Žaliosios, Maironio ir Juozapavičiaus rinktines.

Apygardos vadai: P. Bartkus-Žadgaila, L. Grigonis-Užpalis, P. Morkūnas-Rimantas, I. Paliūnas-Rytas.

Prisiškėlimas District was formed in April of 1948 by taking four PF from the Kęstutis District.

Prisiškėlimas District encompassed the geographic areas of Joniškis, Šiauliai, Kėdainiai and part of greater Kaunas. The District joined the Provincial Force of Žvelgaitis, L. Žalioji, Maironis and Juozapavičius.

District Commanders were: P. Bartkus-Žadgaila, L. Grigonis-Užpalis, P. Morkūnas-Rimantas and I. Paliūnas-Rytas.

Apygardos vadas J. Paliūnas-Rytas
District Commander J. Paliūnas-Rytas

Apygardos vadas Povilas Morkūnas-Rimantas
District Commander Povilas Morkūnas-Rimantas

Apygardos vadas (1951-1952 m.) J. Paliūnas-Rytas (trečias iš kairės) su apsaugos būrio partizanais. Iš kairės: A. Kvedaru-Tautvaiša, Pr. Prūsaičiu-Lape, J. Butvilu, J. Urbonu-Lineliu

District Commander, 1951-1952, J. Paliūnas-Rytas (3rd from L) with freedom fighters from the security platoon. 1st A. Kvedaras-Tautvaiša, 2nd - Pr. Prūsaitis-Lapė, 4th - J. Butvilas, 5th- J. Urbonas-Linelis

Kunigaikščio Žvelgaičio rinktinės kelių būrių sąskrydis 1949 m. Joniškio apskrityje

Platoons belonging to Duke Žvelgaitis PF meeting 1949

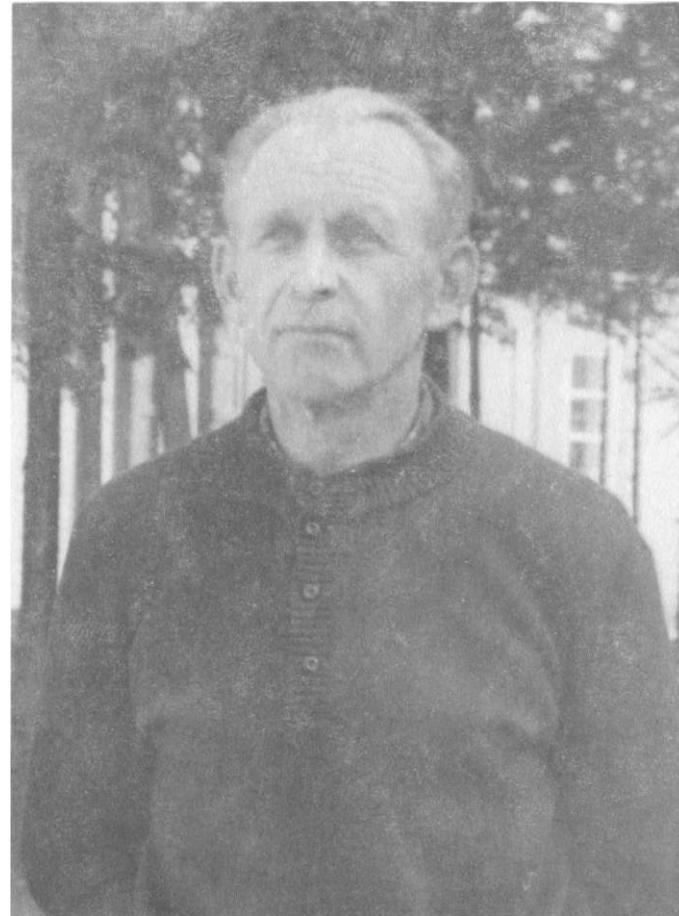
Maironio rinktinės partizanai rikiuotėje. Pirmas iš dešinės - P. Lukšio rinktinės vadas Juozas Paliūnas-Rytas, vėliau apygardos vadas

Maironis team Freedom Fighters in formation. 1st from R - Commander of P. Lukšys team - Juozas Paliūnas-Rytas, later he became thej Commander of the District

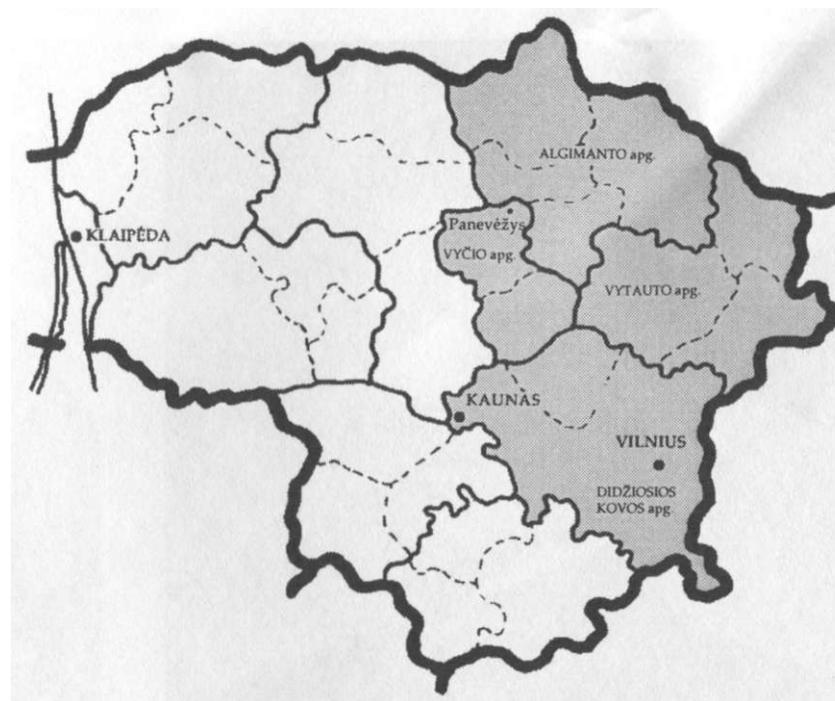
Apygardos partizanai. Antras iš kairės - St. Mocius-Klevelis

District Freedom Fighters. L to R 2nd Stasys Mocius-Klevelis

Viduklės partizanų kapelionas kun. Algirdas Mocius

Viduklės partisans chaplain Rev. Algirdas Mocius

ŠIAURĖS RYTŲ SRITIS

ŠIAURĖS RYTAI REGION

Šiaurės Rytų sritis įkurta 1947 metais. Sritis jungė Algimanto, Vyčio, Vytauto ir Didžiosios Kovos apygardas.

Pirmas srities vadas buvo J. Kimštas-Žalgiris. Kiti vadai: A. Slučka-Šarūnas ir B. Kalytis-Liutauras, Siaubas.

Paskutinis srities partizanas Antanas Kraujelis-Siaubūnas žuvo 1965 m. kovo 17 dieną.

Šiaurės Rytai Region was formed 1947. The Region included the Algimantas, Vytis, Vytautas and Didžioji Kova Districts.

The first Commander was J. Kimštas-Žalgiris.

The other Commanders were A. Slučka-Šarūnas and B. Kalytis-Liutauras, Siaubas.

The last freedom fighter of this Region Antanas Kraujelis-Siaubūnas was killed in action 17 March 1965.

Srities vadas A. Slučka-Šarunas
Region Commander A. Slučka-Šarūnas

Srities vadas J. Kimštas-Žalgiris
Region Commander J. Kimštas-Žalgiris

Šiaurės Rytų srities vadovybė, 1948-1949 m. žiema. Iš kairės: trečias - srities vadas Antanas Slučka-Šarūnas, antras - srities vado pavaduotojas Vincas Kaulinis-Miškinis

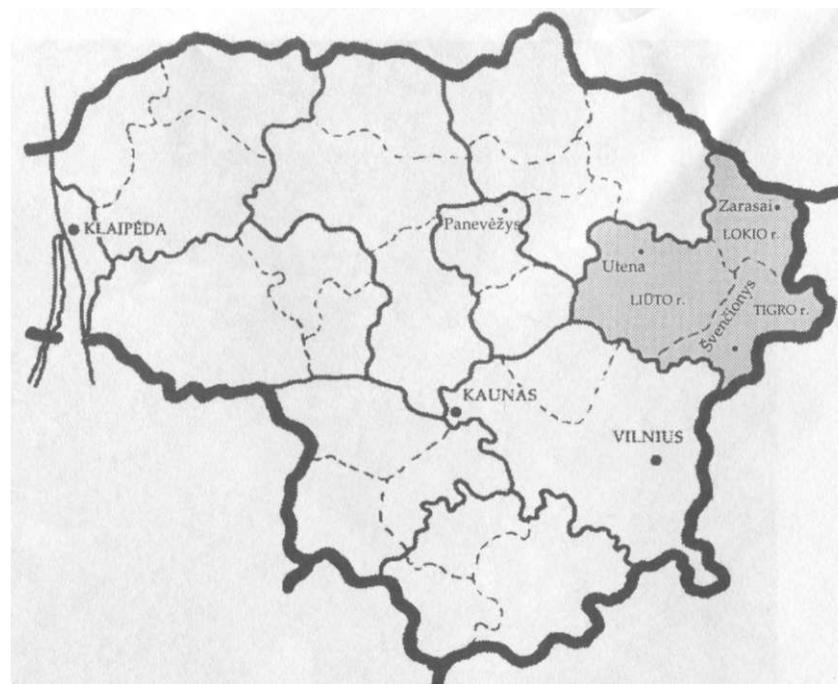
Šiaurės Rytų Region leaders, Winter 1948-1949. L to R: 3rd - Regionai Commander Antanas Slučka-Šarūnas, 2nd - Assistant Regional Commander Vincas Kaulinis-Miškinis

Šiaurės Rytų srities vadas A. Slučka-Šarūnas su ryšininkėmis

Šiaurės Rytų Region Commander A. Slučka-Šarūnas with Couriers

VYTAUTO APYGARDA VYTAUTAS DISTRICT

Vytauto apygarda sukurta 1945 m. rugpjūčio mėnesį. Apygarda apėmė Zarasų, Švenčionių ir Utenos apskritis, kuriose veikė Šarūno, Tigro ir Lokio rinktinės. 1947 m. apygardoje buvo daugiau kaip 900 partizanų.

Pirmasis apygardos vadas - J. Kimštas - Dobilas, Žalgiris. Kiti vadai: V. Mikulėnas-Lubinas, V. Kaulinis-Miškinis ir B. Kalytis-Siaubas.

1950 metų rudenį apygardoje dar kovojo 120-130 partizanų.

Paskutiniai apygardos partizanai du broliai Juozas ir Izidorius Streikai kovojo iki 1958 m. liepos mėnesio.

1945 metais pradėjęs partizanauti Stasys Guiga-Tarzanas, sunykus apygardai, nesurastas KGB, išsislaptė pas Činčikų kaimo valstietę Oną Činčikaitę iki pat mirties - 1986 metų.

The Vytautas District was established in August of 1945. It encompassed the areas of Zarasai, Švenčionys and Utena. Its Provincial Forces were the Šarūnas, Tigras and Lokys. In 1947 the District had over 900 Freedom Fighters.

The first Commander of the District was J. Kimštas-Dobilas, Žalgiris. The other were: V. Mikulėnas-Lubinas, V. Kaulinis-Miškinis and B. Kalytis-Siaubas. In the Fall of 1950, this District still had about 120 to 130 active Freedom Fighters. The last two Freedom Fighters of the Vytautas District were two brothers: Juozas and Izidorius Streikus. They fought until July of 1958.

Stasys Guiga-Tarzanas, who became a Freedom Fighter in 1945 was not found by the KGB and successfully hid in the village of Činčikai. A Village resident, Ona Činčikaitė assisted in hiding him. He died still in hiding, in 1986.

Liūto rinktinės Jovaro kuopos žvalgybos skyriaus viršininkas ir vado pavaduotojas Albinas Milčiukas-Tigras (1949 m. rugsėjo mėn.)

Liūtas PF Jovards Company Chief of intelligence and Assistant to the Leader, Albinas Milčiukas-Tigras (Sept. 1949)

*Liūto rinktinės partizanai. Antras iš kairės - apygardos štabo žvalgybos skyriaus viršininkas (1950-1951 m.)
Teodoras Kvyklys-Klajūnas*

*Liūtas PF freedom fighters. 2nd from L- Area Chief Intelligence Officer from 1950 Dec. to 1951 Nov. Teodoras
Kvyklys-Klajūnas*

Liūto rinktinės, Jovaro kuopos partizanai apie 1950. Iš kairės: J. Bagočiūnas-Dūmas, žuvęs apie 1951, partizanai „Šiaurys“ ir „Šūvis“

Liūto PF, Jovaro company Freedom Fighters around 1950. J. Bagočiūnas-Dūmas killed around 1951 and freedom fighters „Šiaurys“ and „Šūvis“

Lokio rinktinės partizanai (1950 m., liepos mėn.). Iš kairės: V. Mikolaičiukas-Sakalas ir V. Dručkus-Šernas

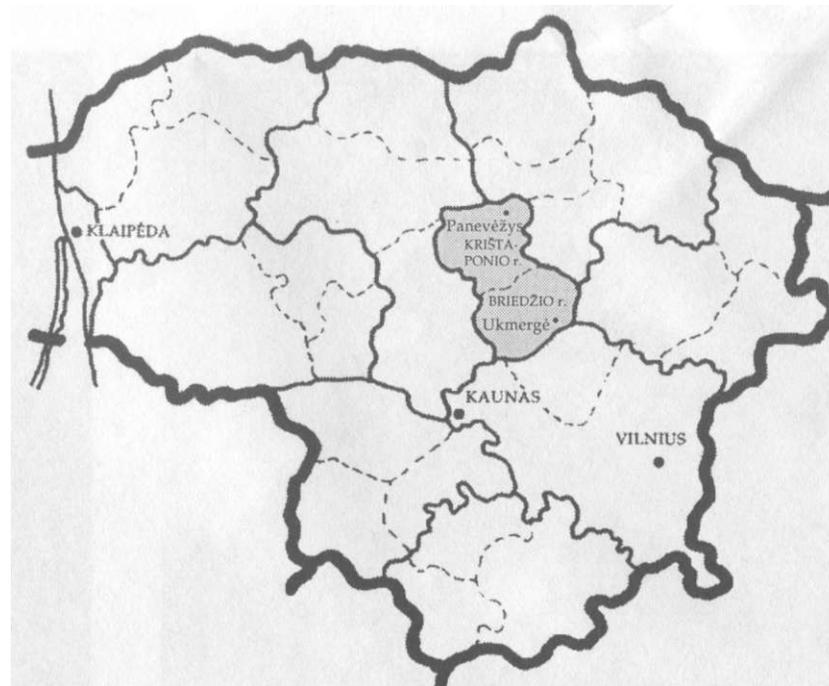
Partisans of the Lokys PF (July, 1950). From L: V. Mikolaičiukas-Sakalas and V. Dručkus-Šernas

Partizanas A. Kraujelis-Siaubūnas. Žuvo 1965 m. kovo 17 d.

Freedom fighter A. Kraujelis-Siaubūnas. Killed in action 17 March 1965

VYČIO APYGARDA VYTIS DISTRICT

Vyčio apygarda įkurta 1944 metų pabaigoje Užulėnio miškuose. Apygarda apėmė dalį Panevėžio ir Ukmergės apskričių.

Vyčio apygardą sudarė Krištaponio ir Briedžio rinktinės.

Pirmas apygardos vadas buvo J. Krištaponis-Dobilas. Kiti vadai: D. Vaitelis-Briedis, A. Smetona-Žygaudas, M. Šemežys-Putinas, B. Karbočius-Bitė.

Paskutiniai apygardos partizanai M. Suveizdis-Budrys ir E. Žilinskas-Vanagas žuvo 1956 m. liepos 15 dieną.

The Vytis District was formed at the end of 1944 in the Užulėnis Forest. The District was composed of parts of Panevėžys and Ukmergė administrative districts. Krištaponis and Briedis Provincial Forces belong to the District.

District Commanders: J. Krištaponis-Dobilas, D. Vaitelis-Briedis, A. Smetona-Žygaudas, M. Šemežys-Putinas, B. Karbočius-Bitė.

The last District Freedom Fighter M. Suveizdis-Budrys and E. Žilinskas-Vanagas were killed in action 15 July 1956.

Apygardos vadas 1950-1952 m. Mykolas Šemežys-Putinas

District Commander 1950-1952 Mykolas Šemežys-Putinas

Apygardos vadas 1948-1950 m. Alfonsas Smetona-Žygaudas

District Commander 1948-1950 Alfonsas Smetona-Žygaudas

Vyčio apygardos vadas 1945-1948 m. Danielis Vaitelis-Briedis (pirmas iš kairės ir A. Slučka-Šarūnas

Vytis District Commander, 1945-1948. Danielis Vaitelis-Briedis (1st from L) and A. Slučka-Šarūnas

Apygardos vado adjutantas Kostas Tvaska-Rugelis su savo motina 1948 m.

Kostas Tvaska-Rugelis, District Commander's Adjutant, with his mother, 1948

Vyčio apygardos vadai

Commanders of the Vytis District

*Krištaponio rinktinės I rajono vadas (1948-1949)
Antanas Žilys-Žaibas
Antanas Žilys-Žaibas, Krištaponis PF Ares I
Commander (1948-1949)*

*Apygardos vadas A. Smetona-Žygaudas
District Commander A. Smetona-Žygaudas*

Krištaponio rinktinės partizanai 1949 m. Antroje eilėje trečias iš kairės J. Baltušnikas-Vienuoelis, ketvirtas - Žaibas
Krištaponio PF freedom fighters 1949. From L 3rd J. Baltušnikas-Vienuoelis, 4th - Žaibas.

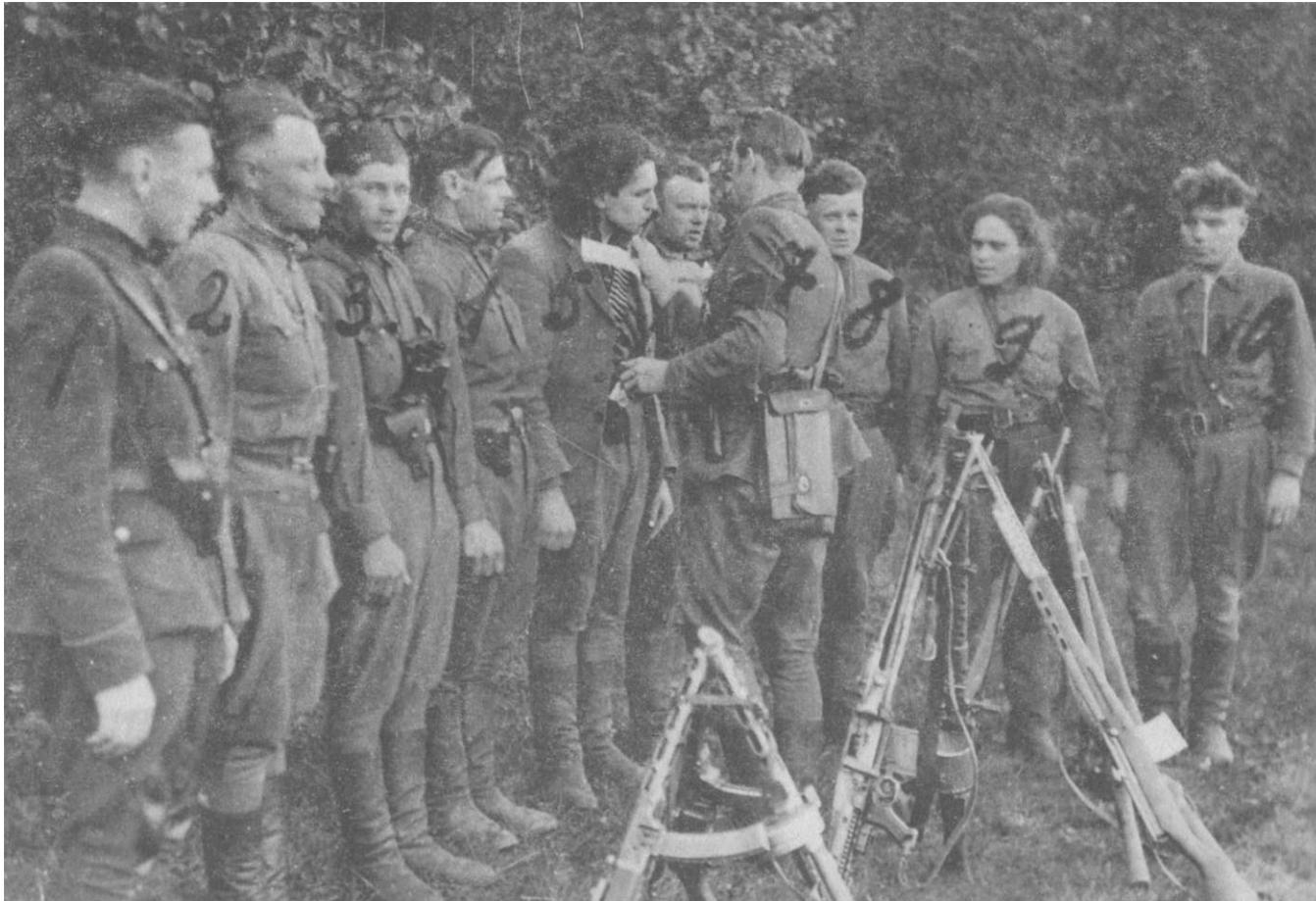
Krištaponio rinktinės I-ojo rajono partizanai Antano Žilio-Žaibo laidotuvėse (1949 05-06 mėn.)

Partizans from the Krištaponis PF Area I at Antanas Žilyš-Žaibas funeral (circa May-June 1949)

Krištaponio rinktinės vado J. Baltušniko-Vienušolio ir Vienušolio būrio partizanų laidotuvės 1949 07 31. Šapio kapinėse. Stovi vado sesuo ir motina

Krištaponis PF Commander's J. Baltušnikas-Vienušolis and Vienušolis platoon's funeral, 31 July 1949. Šapio county cemetery. Commander's sister and mother stand graveside

Vienuolio būrio partizanų priesaika. Kryžių laiko vadas J. Baltušnikas-Vienuolis, 1949 07 30

Vienuolis Platoon Freedom Fighters. 7th Platoon Commander J. Baltušnikas-Vienuolis 1949 07 30

Žaliosios rinktinės partizanai (1951 m. pavasaris)

Žalioji PF freedom fighters (Spring, 1951)

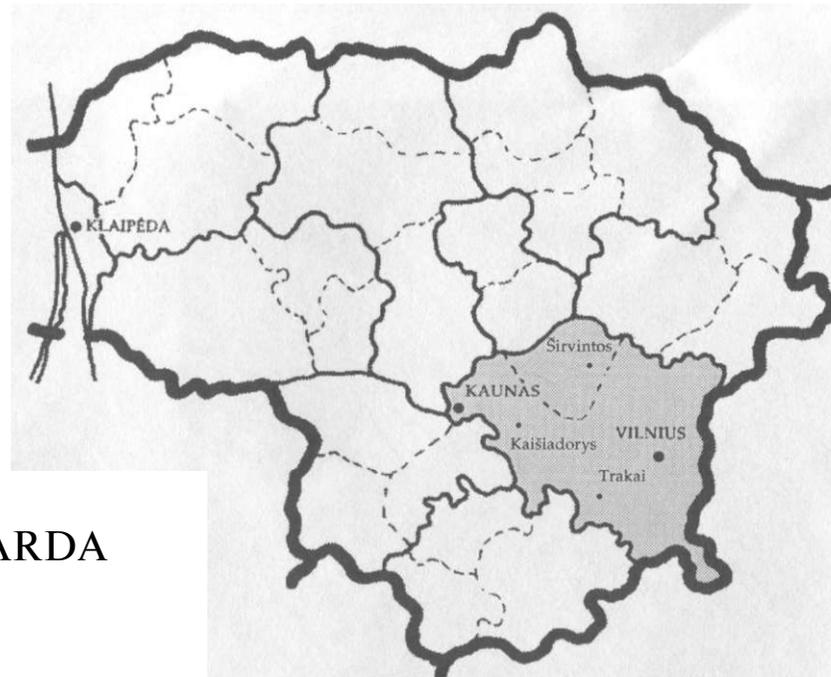

Apygardos štabo vadovybė su ryšininkėmis. Ryšininkės O. Vasiliauskaitė-Eglaitė ir Birutė
District Staff and their cures O. Vasiliauskaitė-Eglaitė and Birutė

Šarūno rinktinės partizanas A. Groblys

Šarūnas PF Freedom Fighter A. Groblys

DIDŽIOSIOS KOVOS APYGARDA DIDŽIOJI KOVA DISTRICT

Didžiosios Kovos apygarda pradėta kurti dar 1944 metų rudenį. Tai viena iš pirmųjų partizanų apygardų Lietuvoje.

Apygardos įkūrėjas ir pirmas vadas buvo viršila Jonas Misiūnas-Žalias Velnias.

Apygarda apėmė Trakų, Ukmergės, Utenos apskritis ir dalį Alytaus bei Švenčionių apskričių.

Apygardą sudarė „A“ ir „B“ rinktinės. „A“ rinktinėje buvo šeši, o „B“ rinktinėje - penki batalionai.

Apygarda labai nukentėjo nuo išdaviko Juozo Markulio-Erelio veiklos.

Apygardos vadas Žalias Velnias buvo įviliotas į išdaviko Markulio suregztas NKVD pinkles, nuteistas ir 1947 m. NKVD sušaudytas.

Paskutiniai „A“ rinktinės partizanai laikėsi iki 1953 metų. Tai Dominykas Matačiūnas-Jazminas (suintas 1953 m.) ir Vincas Čiurinskas-Šermukšnis (1953 m. dingęs be žinios).

The District of the Didžioji Kova was started back in the Fall of 1944. This District is one of the first Freedom Fighter established in Lithuania. Its founder and first Commander was sergeant Jonas Misiūnas-Žalias Velnias.

The District encompassed Trakai, Ukmergė, Utena and parts of Alytus and Švenčionys areas.

The District consisted of teams „A“ and „B“. The „A“ team consisted of six, and „B“ of five battallions.

This District had exceptionally great losses due to the activity of a traitor Juozas Markulis-Erelis. The District Commander Žalias Velnias was caught by the NKVD through the successful efforts of this traitor. Žalias Velnias was judged guilty by the NKVD and was put to death by a firing squad.

The last Freedom Fighters of „A“ team held out 1953. They were Dominykas Matačiūnas-Jazminas (taken by the KGB in 1953) and Vincas Čiurinskas-Šermukšnis (disappeared without a trace in 1953).

Didžiosios kovos apygardos vadas (1944-1947) Jonas Misiūnas-Žalias Velnias

Didžioji Kova District Commander (1944-1947) Jonas Misiūnas-Žalias Velnias

Didžiosios Kovos apygardos vadovybės narys, „B“ rinktinės vadas (1948-1949) K. Ališauskas-Spartakas

A staff member of the Didžiosios Kovos, Commander of the „B“ PF (1948-1949) K. Ališauskas-Spartakas

Apygardos vadovybės nariai su ryšininkėmis. Pirmas iš kairės - J. Jūras-Žilvinys, štabo viršininkas nuo 1949 m.
Members of the District Staff with Curriers. Sitting, ist J. Jūras-Žilvinys, Chief of Staff from 1949

Kairėje - apygardos štabo viršininkas (1946-1947) B. Trakimas-Genelis

On the left, Commander of District Staff (1946-1947) B. Trakimas-Genelis

*Būrio vadas Antanas Taparauskas-Kirvis
The Commander of Platoon Antanas Taparauskas-
Kirvis*

*„B” rinktinės 4 kuopos partizanai. Kairėje - žvalgybos
skyriaus viršininkas A. Kraujelis-Siaubūnas, žuvs
1965 03 17*

*„B” PF 4th Company freedom fighters. 1st Chief
intelligence officer A. Kraujelis-Siaubūnas, killed 1965
March, 17*

*Apygardos partizanai. Iš kairės:
V. Sabaliauskas-Šarkis, ryšininkės ir
Žygelis-Ilgūnas*

*Districts freedom fighters. From L:
V. Sabaliauskas-Šarkis, carriers and
Žygelis-Ilgūnas*

Musinkų partizanai žiemą

Musinkai area freedom fighters

Žaslių partizanai

Žasliai area freedom fighters

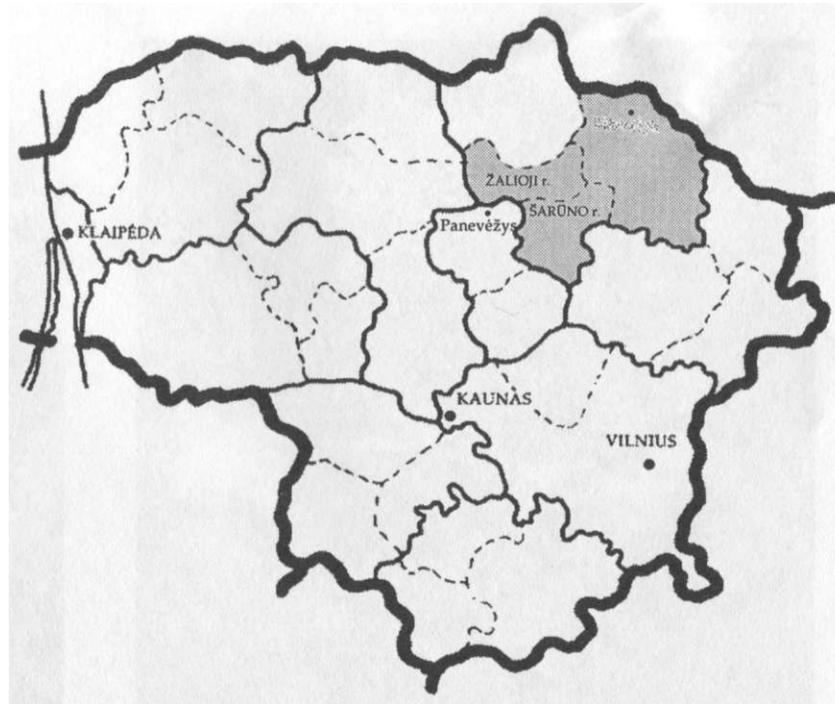
Žiežmarių partizanai

Žiežmariai area freedom fighters

Don Žuano būrio partizanai. Trečias iš kairės: K. Paškevičius-Don Žuanas

Freedom fighters Don Žuanas platoon. From L 3th of Platoon Commander K. Paškevičius-Don Žuanas

ALGIMANTO APYGARDA ALGIMANTAS DISTRICT

Algimanto apygarda įkurta 1947 m. Apygarda apėmė Rokiškio, Biržų apskritis ir dalį Zarasų bei Utenos apskričių.

Apygarda jungė kunigaikščio Margio, Žaliosios ir Šarūno rinktines.

Apygardos vadai: A. Slučka-Šarūnas, A. Starkus - Montė.

The Algimantas District was formed 1947. The District included the Rokiškis, Biržai administrative areas and part of Utena and Zarasai area.

The Algimanto District was comprised of Kuni-gaikštis Margis, Žalioji and Šarūnas provincial forces.

The first Commander was A. Slučka - Šarūnas. The other Commander was A. Starkus-Montė.

Apygardos vadai. Iš kairės: A. Starkus-Montė (1949 05-1949 10) ir A. Slučka-Šarūnas (1947 05-1949 05)

The District Commanders. L to R: A. Starkus-Montė (1949 05-1949 10) and A. Slučka-Šarūnas (1947 05-1949 05)

Kun. Margio rinktinės partizanai. Vaižganto kuopos vadas A. Nakutis-Viesulas ir Margio rinktinės vadas, vėliau Šiaurės Rytų srities štabo viršininkas Juozas Kemeklis-Rokas

The Margis PF Freedom Fighters. Vaižgantas Company Commander A. Nakutis-Viesulas and the Margis PF Commander Juozas Kemeklis-Rokas, later Chief of Staff Šiaurės Rytų District

Šarūno rinktinės partizanai. Iš kairės: Bronius Strolia-Vėtra, P. Bačiulis-Medžiotojas ir P. Apšega-Vilkas

Šarūnas PF Freedom Fighters. L to R Bronius Strolia-Vėtra, P. Bačiulis-Medžiotojas and P. Apšega-Vilkas

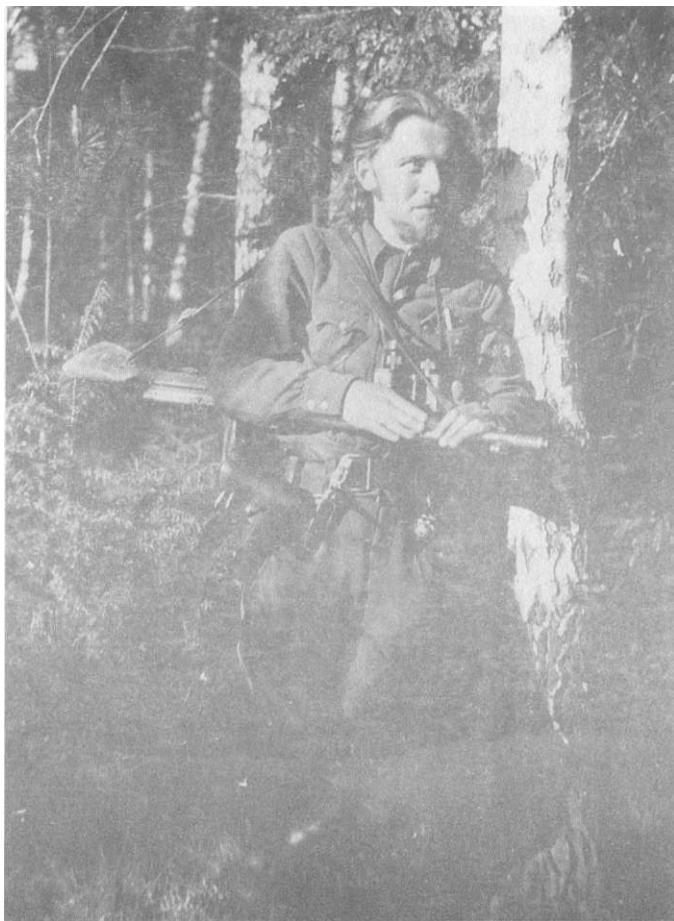
Štabo viršininkas 1947-1948 m., apygardos vadas 1948-1949 m. Antanas Starkus-Montė, 2-as iš kairės

2nd from L - Antanas Starkus-Montė, Chief of Staff 1947-1948 and District Commander 1948-1949

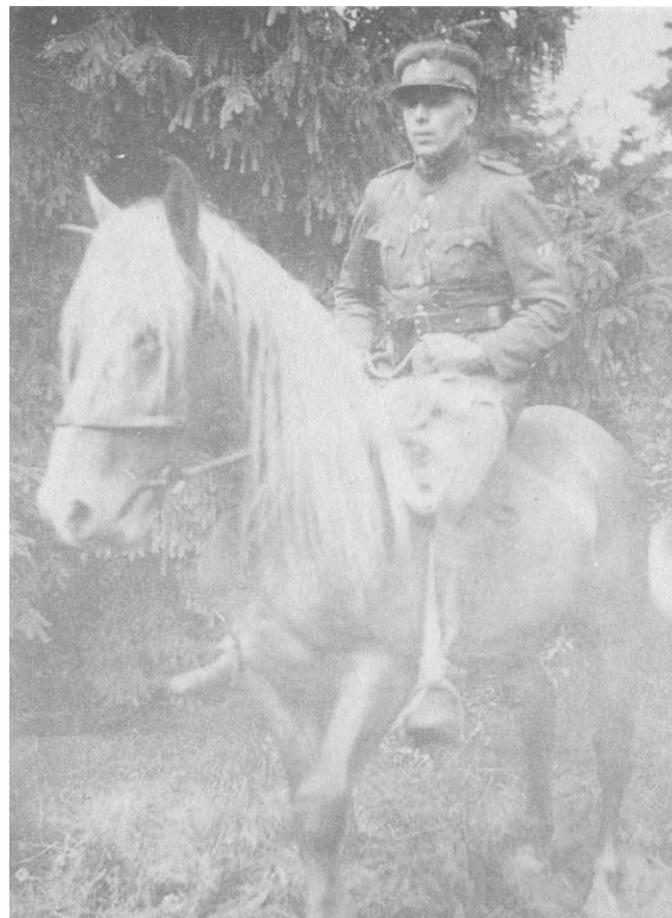
Partizanų vadai. Iš kairės: Šarūno rinktinės vadas S. Gimbutis-Taržanas, Šiaurės Rytų srities vadas A. Slučka-Šarūnas, Algimanto apygardos vadas A. Starkus-Montė, H. Danilevičius-Vidmantas, Šarūno adjutantas J. Liesys

Freedom Fighter Commanders: Šarūnas PF Commander S. Gimbutis-Taržanas, Šiaurės Rytai Region Commander A. Slučka-Šarūnas, Algimantas District Commander A. Starkus-Montė H. Danilevičius-Vidmantas and adjutant J. Liesys

„Partizanų kova“ laikraščio redaktorius Jurgis Urbonas-Lakštutis

Editor of „Partizanų kova“ newspaper Jurgis Urbonas-Lakštutis

Šarūno rinktinės partizanas V. Vilutis-Perkūnas

Šarūnas PF Freedom Fighter V. Vilutis-Perkūnas

Šarūno rinktinės partizanai prie Šventosios upės (1947-1948). Pirmas iš kairės - Albinas Milčiukas-Tigras, Žvalgybos skyriaus viršininkas

Šarūnas PF Freedom Fighters near the Šventoji River, 1947-1948. Seated, 1st Albinas Milčiukas-Tigras, Reconnaissance Section Chief

Šarūno rinktinės partizanų susitikimas su karaliaus Mindaugo srities vadais 1949 m. Pirmoje eilėje trečias iš dešinės - Šiaurės rytų srities vadas 1952-1953 m. Jonas Kimštas-Žalgiris

Šarūnas PF Freedom Fighters meet with King Mindaugas District leaders, Fall, 1949. 3rd from R - Šiaurės Rytai Region Commander 1952-1953 Jonas Kimštas-Žalgiris

Šarūno rinktinės Butageidžio kuopos partizanai žygio metu 1950 m. Pirmas eina A. Jagėla-Ažuolas kuopos vadas
Šarūnas PF Butageidis Company's freedom fighters 1950. 1st from L - Company Commander A. Jagėla-Ažuolas

Du broliai partizanai. Margio rinktinės štabo viršininkas Br. Stasiškis-Sūkurys bei Dariaus ir Girėno kuopos vadas T. Stasiškis-Smūgis

The Margis PF Freedom Fighters two brothers; Chief of Staff Br. Stasiškis-Sukūrys and Darius ir Girėnas Company Commander T. Stasiškis-Smūgis

Šarūno rinktinės partizanai kelionės metu 1949 m. Pirmas iš dešinės Albinas Milčiukas-Tigras

Šarūnas PF Freedom Fighters during a movement circa 1949. 1st to R Albinas Milčiukas-Tigras

NKVD ŽIAURUMAS IR KLASTA

*Nors trumpam, nors akimirka menka
Prisiminkime - kurių jau nėra...
Laisve džiaugtis nebuvo jiems lemta,
Gimta žemė tebus jiems lengva.*

A. Rapkevičius

Enkavedistai prieš partizanus kovojo patį negailestingiausią, patį žiauriausią, patį klas-tingiausią, mirtiną karą. Jie taip pat turėjo mil-žinišką jėgų persvarą. Štai faktai, paimti iš KGB agentūrinės bylos „Vostok“ Nr. 5857, t.t. 5, 6, 1952 m.

Ieškoti ir sunaikinti Biržų apylinkės miškuo-se šnipų išduotų partizanų Broniaus Krivic-ko ir Mykolo Blinkevičiaus 1952 m. rugsėjo 21 dieną NKVD vadovybė pasiuntė 1100 savo karių. 100 kareivių apsupo mišką, 600 kareivių blokavo visus miško kelius ir takelius, 400 ka-reivių „šukavo“ mišką 1 km per valandą grei-čiu. Operacijai vadovavo 11 karininkų štabas. Ši naikinimo operacija prasidėjo 7 vai. ryto ir baigėsi 20 vai. vakaro, susprogdinant partiza-nus bunkeryje granatomis.

Enkavedistai buvo užverbavę platų ir gau-sų savo šnipų, skundikų, agentų tinklą. Per-rengę rinktinius galvažudžius Lietuvos parti-zanų uniformomis, sudarydavo iš jų „partiza-nų“ būrius, kurie žiauriausiai naikino niekuo nekaltus naujakurius ir juos pastebėjusius

THE CRUELTY AND PERFIDIOUSNESS OF THE NKVD

*Even for a moment, for the tiny blink of an eye
Let us remember those gone before us...
The joy of freedom was not their fate.
May the soil of their native land be light upon them.*

A. Rapkevičius

Members of the NKVD (precursors of the KGB) fought the most unmerciful, cruel, perfidious and deadly war ag-ainst the Lithuanian Freedom Fighters. They enjoyed a huge advantage of military might and power. Here are the facts, taken from the KGB agency's files named „Vostok“ No. 5857 Vol. 5, 6, 1952.

On September 21, 1952, the NKVD sent over 1100 sol-diers to the forests in Biržai. The mission was to find and destroy two Freedom Fighters-Bronius Krivickas and My-kolas Blinkevičius. The Freedom Fighters had been be-trayed. 100 soldiers surrounded the forest, 600 soldiers blocked every road and path in and out of the forest, 400 soldiers „combed“ the forest at a speed of 1 km. per hour. A staff of 11 officers commanded the operation. This „seek and destroy“ mission started ant 7 AM and was ended at 8PM. The Freedom Fighters were blown up with grenades while they were in their bunker.

The NKVD had recruited large number of spies, agents and informers. These recruits would outfit themselves in uniforms much like those worn by the Freedom Fighters. They would pose as legitimate Freedom Fighters groups. Using this technique, they were able to infiltrate the exist-ing groups of real Freedom Fighters and betray them. This

liudininkus. Jų užverbuoti smogikai prasi-
skverbdavo į partizanų gretas, išduodavo jų
bunkerius ir naikindavo pačius partizanus.

Partizanai, žinodami, kad patekę į enkave-
distų nagus bus žiauriai kankinami, jų arti-
mieji bus represuojami, žūdavo, bet nepasi-
duodavo. O kad jų neatpažintų ir nepakenktų
savo artimiesiems, partizanai susisprogdin-
davo, prie veido prispaudę rankinę granatą
ar visą bunkerį išsprogdindavo stipriu už-
taisū. Nukautų ar išsisprogdinusių partizanų
kūnai buvo sumetami ant miestelių aikščių
akmenų grindinio. Taip išniekinti jie gulė-
davo sribų stebimi visą savaitę. Sribai lauk-
davo, kol kas nors iš artimųjų išsiduos, at-
pažinę partizanus. Po to partizanai būdavo
užverčiami žvyrdubėse, apleistuose karo ap-
kasuose, sąvartynuose. Partizanų artimuosius
ištremdavo į Sibirą.

Dar ir šiandien nerasta ir nepalaidota dau-
gelis žuvusių partizanų.

way, these murderous recruits were able to betray the Free-
dom Fighters, their hiding places and bunkers in the forest.

The Freedom Fighters knew that if they were caught by
the NKVD agents they would be tortured mercilessly and
their families and friends would also be made to pay. For
those reasons, they would often perish, but never surren-
der. In order not to be recognized, the Freedom Fighters
would die holding a hand grenade to their faces or blow
their entire bunker with a powerful blast. This way, they
would not harm their families or friends. The bodies of the
Freedom Fighters, whether they ere killed by the enemy or
died with a grenade in their hands, were thrown down on
the cobblestoned village marketplace for all to see. So de-
filed, the bodies would be left in the open for a week. NKVD
agents would spy on the passers by to see if anyone reacted
or recognized their family members. After a week, the bod-
ies would be thrown into old military fax holes or into gar-
bage dumps and covered with dirt. Their families were ex-
iled to Siberia.

To this day, many Freedom Fighters' bodies have not
been found or buried with human dignity.

Išniekinti ir sribyno kieme numesti 1950 m. spalio 11 d. žuvę Vyčio apygardos Briedžio rinktinės partizanai. Iš kairės: V. Kadžys-Šešiapūdis, A. Valikonis-Slivka ir J. Kalvaitis-Pažįstamas

Mutilated bodies of fallen Freedom Fighters are contemptfully displayed in NKVD's backyard, 11 October 1950. The dead warriors belonged to Vytis District, Briedis PF. From L: V. Kadžys-Šešiapūdis, A. Valikonis-Slivka and J. Kalvaitis-Pažįstamas

Nurengti ir išniekinti 1952 m. balandžio 19 d. žuvę Dainavos apygardos Geležinio Vilko rinktinės partizanai. Iš kairės: V. Andriuškevičius-Vijoklis, V. Dambrauskas-Žvejas, K. Jakubauskas-Vikeris ir nežinomas partizanas

Stripped and mutilated 19 April 1952, fallen Dainava District, Geležinis Vilkas PF Freedom Fighters. From L: V. Andriuškevičius-Vijoklis, V. Dambrauskas-Žvejas, K. Jakubauskas-Vikeris and unknown freedom fighter

Išniekinti ir patvoryje numesti 1949 m. liepos 31 d. Šilų miške žuvę Vyčio apygardos partizanai

Mutilated and disgraced thrown into the gutter 31 July 1949, fallen in Šilo forest, Vytis District Freedom Fighters

Išniekinti žuvę Šakių apylinkės Tauro apygardos partizanai.

Disfigured killed Freedom Fighters of Šakiai area, Tauras District

*Išniekintas 1952 m. balandžio 19 d. žuvęs Dainavos apygardos Šarūno rinktinės partizanas S. Lastauskas-Aušra
Disgraced and mutilated dead freedom fighter S. Lastauskas-Aušra, killed in action. Belonged to Dainava District,
Šarūnas PF*

Išniekinti 1949 m. gruodžio 28 d. žuvę Žemaičių apygardos partizanai. Iš kairės: P. Kučinskas, vokiečių karys Urach Schiitter, J. Kučinskas

Disgracefully mutilated Žemaičiai District Freedom Fighters. From L: P. Kučinskas, German Soldier Urach Schiitter, J. Kučinskas

Numestas aikšteje 1946 m. kovo 10 d. žuvs Algimanto apygardos partizanas. A. Paškevičius

Thrown on the open square, a freedom fighter killed in action, 10 March 1946, Algimantas District. A. Paškevičius

*Žuvis Algimanto apygardos partizanas S. Jurkštas
Freedom fighter of Algimantas District, S. Jurkštas,
killed in action*

*Išniekintas ir prie tvarto numestas 1950 m. rugsėjo 30 d.
žuvis Algimanto apygardos šešiolikametis partizanas
ryšininkas A. Marmokas*

*Disgracefully mutilated body of 16 year old freedom fighter
liaison runner, A. Marmokas of Algimantas District*

Išduotas nusišovęs Pietų srities vadas majoras S. Staniškis-Litas. 1953 m. Greta jo stovi išdavikas ir NKVD karininkai

Pietūs Region Commander Major S. Staniškis-Litas who committed suicide after being captured through treason 1953. The traitor is standing besides him with other NKVD officers

Šioje nuotraukoje partizanai su grįžusiais iš užsienio kovos draugais 1950 m. spalio 3 d. Iš kairės: J. Lukša-Skirmantas, Daumantas, V. Vitkauskas-Saidokas, Naujokas-Kietis, B. Trumpys-Rytis ir K. Širvys-Sakalas

This picture depicts freedom fighters welcoming friends that returned from abroad, 3 October 1950. From L: J. Lukša-Skirmantas, Daumantas, V. Vitkauskas-Saidokas, Naujokas-Kietis, B. Trumpys-Rytis and K. Širvys-Sakalas

KGB fotomontažas-klastotė. Partizanų V. Vitkausko-Saidoko ir K. Širvio-Sakalo galvos pakeistos NKVD-istų galvomis su partizanų kepurėmis

KGB falsified photograph. The heads of Freedom Fighter V. Vitkauskas-Saidokas and K. Širvys-Sakalas have been exchanged with heads of NKVD-its with partizans caps

*1952 m. kovo 12 d. susisprogdinę Vyčio apygardos Briedžio rinktinės partizanai J. Dabušinskaitė ir A. Klorė
Freedom Fighters J. Dabušinskaitė and A. Klorė of Vytis District, Briedis PF, 12 March 1952. They committed
suicide by self- exploding*

*1949 m. kovo 14 d. susisprogdinę
Tauro apygardos partizanas
N. Mikuckas-Žymūnas.*

*Freedom Fighter N. Mikuckas-Žymūnas
of Tauras District has been blown - up.
14 March 1949*

LITERATŪRA

SOURCES OF INFORMATION

1. Laisvės kovų archyvas. K., 1991-1996. Nr. 1-17.
2. J. Lelešius-Grafas, L. Baliukevičius-Dzūkas. Dienoraščiai. K., 1994, 348 psl.
3. N. Gaškaitė, D. Kuodytė, A. Kašėta, B. Ulevičius. Lietuvos partizanai 1944-1953 m. K., 1996, 493 psl.
4. S. Abromavičius. Žalio Velnio takais. K., 1995, 207 psl.
5. J. Daumantas. Partizanai. Chicago, 1994, 572 psl.
6. A. Ramanauskas (Vanagas). Daugel krito sūnų... V., 1991, 446 psl.

TURINYS

Įvadas	5
Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis - LLKS	7
Pietų Lietuvos sritis	15
Tauro apygarda	21
Dainavos apygarda	33
Vakarų Lietuvos sritis	43
Žemaičių apygarda	49
Kęstučio apygarda	57
Prisikėlimo apygarda	67
Šiaurės Rytų Lietuvos sritis	75
Vytauto apygarda	81
Vyčio apygarda	89
Didžiosios Kovos apygarda	103
Algimanto apygarda	115
NKVD žiaurumas ir klasta	127
Literatūra	143

CONTENTS

Introduction	5
Lithuanian Freedom Fighters Movement - LLKS	7
Pietų Lietuva Region	15
Tauras District	21
Dainava District	33
Vakarų Lietuva District	43
Žemaičiai District	49
Kęstutis District	57
Prisikėlimas District	67
Šiaurės Rytų Lietuva Region	75
Vytautas District	81
Vytis District	89
Didžioji Kova District	103
Algimantas District	115
The cruelty and perfidiousness of the NKVD	127
Sources of information	143

SL 1552. Tiražas 1000 egz. Užsakymas 78
Išleido ir spausdino H „Petro ofsetas“
Žalgirio 90, 2600 Vilnius

Pastebėtų klaidų atitaisymas
Correction

Pls. p	Eilutė Line	Klaida Error	Turi būti Correct
41	2	(stend)	(LtoR)
41	2	...with Freedom Fighter	...with the Freedom Fighter
65	1	Dinner in Forest	Dinner in the Forest
75	1	Region was formd	Region was formed
75	8	...Siaubūnas killed in	...Siaubūnas was killed in
87	2 ir 4	V.Mikulaičiukas	V.Mikolaičiukas
100	2	...and their signalles	...and their currens
135	1	1948 m.	1946 m.

